Møteinnkalling

Utvalg:	**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre**
Møtested:	Fjernmøte ved bruk av Teams
Dato:	25.11.2020
Tidspunkt:	08.30 – 12.00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til tore.todas@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til styreleder om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet.

Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Namsskogan 19.11.2020
Stian Brekkvassmo
styreleder

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 14/2020	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 15/2020	**Referatsaker**		
RS 23/2020	Austre Tiplingan landskapsvernområde - klage og spørsmål fra Østre og Vestre Tiplingen hytteforening		2020/7024
RS 24/2020	Svar på spørsmål fra Østre og Vestre Tiplingen hytteforening		2020/7024
RS 25/2020	Oppnevning av representant og vararepresentant i Byrkije/Børgefjell nasjonalparkstyre		2020/93
RS 26/2020	Opprettholder vedtak om avslag på søknad om oppføring av gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark		2018/377
RS 27/2020	Oppnevning av medlemmer til utvalget om Nasjonalparkkommune i Grane kommune		2018/6758
	Styresaker		
ST 16/2020	Oppsynsrapport 2020 - Statens naturoppsyn		2018/4516
ST 17/2020	Bestillingsdialog 2020 - Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde		2020/12004
ST 18/2020	Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 3 - 2020		2018/4516
ST 19/2020	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2021 - Naturlige Helgeland AS		2019/2333
ST 20/2020	Plassering av utleiebåt ved Blyvatnet - henvendelse fra Røyrvik fjellstyre		2020/7787

Styresak

ST 14/2020 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte

ST 15/2020 Referatsaker

Børgefjell Nasjonalparkstyre
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Attn. Tore Tødås Susendal 11 juni 2020

Klage:
Østre og Vestre Tiplingen hytteforening klager herved inn opptreden til Byrkije reinbeitedistrikt til nasjonalparkstyret.

Bakgrunnen for denne henvendelsen er at flere som har benyttet Austre Tiplingen landskapsvernområde og Børgefjell nasjonalpark nå i mai 2020, har bryskt blitt bortvist fra området av reindriftsutøverne. For alle har dette vært en veldig ubehagelig opplevelse for de berørte.

Denne adferden/praksisen er ny av året, og med den reises flere spørsmål som er viktige for både hytteforeningen og øvrige brukere av Byrkije/Børgefjell:

- Er nasjonalparkstyret kjent med at lokale reindriftsutøverne utøver slik lokal ''politimyndighet''?
- Er Statskog som grunneier kjent med dette og har Byrkije reinbeitedistrikt fått myndighet fra grunneier til denne opptreden?
- Er Hattfjelldal kommune kjent med dette?
- Er det juridiske rundt det faktum at allemannsretten her overstyres belyst?

På vegne av hytteforeningen tillater vi oss å be om informasjon om det finnes egne retningslinjer for Austre Tiplingen landskapsvernområde og Børgefjell nasjonalpark, som overstyrer retten til fri ferdsel.

Hvis så er tilfelle er det selvfølgelig svært viktig at dette ferdselsforbudet publiseres tydelig på alle hjemmesider til nasjonalparken, til de berørte kommunene og ikke minst at dette ferdselsforbudet gjøres kjent i reglene for fiske ved kjøp av fiskekort, slik at man unngår de omtalte situasjonene.

Vi i Hytteforeningen antar at dog at det ikke foreligger egne retningslinjer, og våre medlemmer er til orientering klar over at Haustlegran blir benyttet som forings- og kalvingsområde for rein, og tar naturligvis hensyn til dette, slik man alltid har gjort.

Ingen av oss ønsker konflikt eller har noen som helst ønske om å lage problemer for reindrifta, men vi vil samtidig ikke akseptere at det lages egne, uskrevne regler og at det utøves lokal myndighet i området.
Eneste farbare veg er samarbeid og respekt for hverandres aktivitet og interesser. Det gjelder både grunneier, nasjonalparkstyre, fjellvandrere, hytteeiere og reindriftsutøvere.

Med vennlig hilsen

Østre og Vestre Tiplingen hytteforening
v/Kjell Kristiansen
Formann

Vedlegg; Brev fra Torgeir Sørmo

Til Hytteforeningen Austre/Vestre Tiplingen

Hei!

Vi lurer på om hytteforeningen kan undersøke om reindrifta har mulighet til å «Jage» oss fra fiske/skiturer i kalvingsområde for rein.

Vi var på fisketur på Legdevann 13/05 2020, da opplevde vi at reindriftsutøvere kom kjørende og sa at de ikke ønsket folk i fjellet nå i kalvingstiden,og bad oss på en «krass»måte om å pakke sammen og dra ned til dalen igjen.
Både på denne og andre turer i fjellet, forholdet vi oss til anbefalinger gitt fra fylkesmannen og reindrifta, om hvordan ta hensyn til rein i kalvingstiden og under trekk, noe vi opp igjennom alle år har gjort.
Det at vi hadde med hund i fjellet, gav de utrykk for var det verste, vi hadde selvfølgelig hunden i bånd, og den forholdt seg helt rolig.
Det var ingen rein og se da vi kom på Legdevann, men det kom noen tuslende til foringsplassen rett ved vannkanten etterhvert.

Vi har undersøkt med Statsskog om det var noe informasjon ang. ferdsel i Børgefjell vi ikke hadde fått med oss, de svarte at det var de ikke kjent med.

Vi har hørt flere tilfeller der folk i fjellet har blitt møtt på samme viset.
Håper dere kan hjelpe oss og undersøke om det virkelig er slik det skal være, at folk ikke kan ferdes i fjellet på denne tiden.

Hilsen Torgeir Sørmo

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell

Østre og Vestre Tiplingen hytteforening
v/Kjell Kristiansen
8690 HATTFJELLDAL

Saksbehandler Tore Tødås **Vår ref.** 2020/7024-0 432.3 **Deres ref.** **Dato** 08.07.2020

Svar på spørsmål fra Østre og Vestre Tiplingen hytteforening

Vi viser til Deres brev av 11. juni 2020 om klage og spørsmål fra Østre og Vestre Tiplingen hytteforening.

Innledningsvis vil vi bemerke at nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet for verneforskriftene til Austre Tiplingan landskapsvernområde og Børgefjell nasjonalpark, og ikke et klageorgan for privatrettslige forhold. Tilsvarende kan ikke nasjonalparkstyret svare på vegne av Hattfjelldal kommune eller Statskog, spørsmål til disse må Dere selv ta direkte med de aktuelle aktørene.

I forkant av Deres brev er vi muntlig gjort oppmerksomme på at det i mai 2020 har vært episoder mellom reindriftsutøvere og besøkende.

I verneforskriftene er det ingen bestemmelser eller retningslinjer som hindrer fri ferdsel ihht. allemannsretten og friluftsloven, med unntak for bruk av sykkel. Det er heller ingen nye bestemmelser i verneforskriftene for området. Nasjonalparkstyret har ikke myndighet til å innføre ferdselsforbud da dette krever forskriftsendring, noe som gjøres av Kongen i statsråd etter gjennomført prosess med høring.

Det er kun Politiet og Statens naturoppsyn/Statskog fjelltjenesten som har politimyndighet i området.

Håper dette var orienterende og oppklarende ift. nasjonalparkstyrets myndighetsområde og verneforskriftens bestemmelser. For eventuelle spørsmål ift. reindriftslovens bestemmelser og allemannsretten henviser vi til reindriftsforvaltningen.

Med hilsen

Stian Brekkvassmo
Styreleder
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Børgefjell nasjonalparkstyre

Trondheim, 19.06.2020

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2019/10952	Olav Nord-Varhaug

Oppnevning av representant og vararepresentant i Byrkije/Børgefjell nasjonalparkstyre

Miljødirektoratet fikk ved brev av 20. oktober 2015 fra Klima- og miljødepartementet delegert myndighet etter naturmangfoldloven § 62 andre ledd, tredje punktum til å bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet etter naturmangfoldloven kapittel V. Myndigheten gjelder i tillegg oppnevning av eventuelle nye styrer og reoppnevning av styremedlemmer til eksisterende styrer, samt godkjenning av forvaltningsknutepunkt.

Det vises til brev fra Sametinget av 22. januar og 12. juni 2020 om oppnevning av representant og vararepresentant for Sametinget i Byrkije/Børgefjell nasjonalparkstyre.

Miljødirektoratet oppnevner på bakgrunn av dette følgende representant fra Sametinget til Byrkije/Børgefjell nasjonalparkstyre:

Fast medlem: Aslak Anta Jåma personlig vara: Jan Sigurd Sundset

Oppnevningsperioden følger valgperioden til Sametinget med funksjonstid 2018-2021.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum	Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder	fagdirektør

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Tjåekhere Sitje
Stallvikveien 2173
7893 SKOROVATN

Trondheim, 03.07.20

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2019/14106	Hallvard Surlien

Avgjørelse i klagesak – søknad om oppføring av gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark

Miljødirektoratet opprettholder Nasjonalparkstyrets vedtak. Søknaden om oppføring av to nye gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark avslås, av hensyn til områdenes villmarkspreg og risiko for påvirkning av en truet art. Miljødirektoratet mener klagers behov delvis kan oppfylles gjennom restaurering av en eksisterende hytte i nasjonalparken. Klager gis ikke medhold.

Vi viser til klage datert 12. november 2018 på Børgefjell nasjonalparkstyres vedtak 11. oktober 2018. Klagesaken ble oversendt til Miljødirektoratet fra Nasjonalparkstyret 28. november 2019.

1. Bakgrunn

1.1 Tidligere sakshistorikk

Saken startet sommeren 1996 ved at Østre Namdal reinbeitedistrikt oppførte 2 gjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark på de lokalitetene det nå søkes dispensasjon for. Oppføring av hyttene ble kjent ulovlig ved dom i Alstadhaug herredsrett 19. januar 1998. Dommen ble stadsfestet av Hålogaland lagmannsrett 11. desember 1998. Det ble etter herredsrettens domsavsigelse søkt om tillatelse til permanent plassering av hyttene 18. februar 1998.

Fylkesmannen i Nordland, som den gang var forvaltningsmyndighet, behandlet saken etter at dom i lagmannsretten var avsagt, og fattet 4. oktober 1999 vedtak om avslag på søknaden. Fylkesmannens vurdering var at antallet husvære i nasjonalparken ikke burde økes ytterligere, men at en eksisterende hytte ved Gaukarvatnet (Gaukarhytta) kunne erstattes med en ny hytte som kunne fungere som gjeterhytte, under forutsetning av at hytta ble plassert slik at den ikke berørte spesielle verneverdier og ble lite synlig i terrenget. De oppførte hyttene ble fjernet i 2001/2002 etter pålegg fra Regjeringsadvokaten.

14. juni 2011 søkte Østre Namdal reinbeitedistrikt på nytt om dispensasjon for oppsetting av gjeterhytter. I tillegg til de to tidligere omsøkte hyttene ble det søkt om dispensasjon for å sette opp en ny hytte ved Gaukarvatnet. Søknaden ble avslått av Fylkesmannen 5. desember 2011. Begrunnelsen for avslaget var manglende oppfyllelse av krav om at nødvendige gjeterhytter og anlegg skulle være forankret i distriktsplan.

Vedtaket ble påklaget, og behandlet av Miljødirektoratet, daværende Direktoratet for naturforvaltning, som klagemyndighet. Direktoratet fattet vedtak 9. juli 2012, der Fylkesmannens vedtak ble stadfestet. Begrunnelsen for vedtaket var at det ikke forelå tilstrekkelig informasjon om hvordan reindriftsnæringens bruk av området ville påvirke verneverdiene.

1.2 Søknaden og vedtaket i første instans

Østre Namdal reinbeitedistrikt søkte 24. februar 2017 om dispensasjon for oppføring av to reingjeterhytter i Børgefjell nasjonalpark. Søknaden ble begrunnet ytterligere i brev av 8. mars 2018. Dere viser her til at Børgefjell er et viktig område for deres reinbeitedistrikt i barmarksperioden. Distriktet har i dag tre gjeterhytter. De nye gjeterhyttene er tenkt bygd likt, med et areal på 27 m^2 pluss uthus/do.

Området der hyttene er tenkt bygd ligger langt fra eksisterende hytter og vil forenkle gjetingen ved at dere kan være tilstede i området over lengre tid. Hyttene er også viktige av sikkerhetshensyn til gjetere som er ute. Det er store elver som ved nedbør vokser raskt, og dermed kan være vanskelig og risikofylt å passere. Gjeterhyttene vil videre redusere bruken av motorkjøretøy da gjeterne kan være i området over lengre tid.

Nasjonalparkstyret avslo søknaden om dispensasjon i vedtak av 11. oktober 2018. Styret mener tiltaket vil påvirke verneverdiene og naturmangfoldet i nasjonalparken negativt. Det vises til at effekten av tiltakets påvirkning ikke er tilstrekkelig beskrevet.

Ut fra kunnskapsgrunnlaget mener styret det er rimelig å anta at reingjeterhyttene vil ha negativ innvirkning på sårbare og truede arter i området og medføre økt samlet belastning og at hyttene vil påvirke landskapsbildet negativt ved at villmarkspregede områder får tekniske installasjoner. Manglende kunnskap om effektene medfører etter styrets oppfatning at føre-var-prinsippet må vektlegges. Det vises også til at det er en del reindriftshytter i nasjonalparken fra før og at det ikke er ønskelig med en økning i antall husvære. Det er heller ikke vurdert alternative løsninger med bruer.

1.2 Klagers anførsler

Nasjonalparkstyrets vedtak er påklaget 12. november 2018. Dere mener for det første at habilitetsvurderingen som ble gjort for medlemmene av Nasjonalparkstyret var uriktig, og at dette førte til at kompetanse om reindriftsfaglige forhold var fraværende under behandling av saken. Dere mener Sametingets representanter i nasjonalparkstyret ikke blir automatisk inhabile i saker som berører reindrift.

Videre viser dere til at det i Nasjonalparkstyrets behandling ikke er tatt hensyn til Norges forpliktelser etter Grunnloven § 108 og internasjonale konvensjoner, blant annet ILO-konvensjon nr. 169, til å ta vare på og legge forholdene til rette for samisk næring, språk og kultur. Videre peker dere på at styret ikke har vurdert eller tatt hensyn til sikkerheten for reindriftsutøvernes driftsutøvelse i Børgefjell.

Dere har i brev 14. mai 2019 oversendt ytterligere begrunnelsen for klagen. Her viser dere for det første til at begrunnelsen for vedtaket ikke peker på konkrete verneverdier som gjeterhyttene kommer i konflikt med, og videre at saken når det gjelder påvirkning på naturmangfoldet ikke er tilstrekkelig opplyst fra forvaltningens side.

Når det gjelder Nasjonalparkstyrets beskrivelse av usikkerhet rundt de negative konsekvensene av hyttene, spesielt med tanke på barmarkskjøring, viser dere til at bruken av barmarkskjøring skal begrenses til et minimum jf. reinbeitedistriktsplanen. Videre oppgir dere at barmarkskjøringen vil reduseres som følge av etableringen av hyttene, at det i distriktsplanen ikke er praktisk mulig å gi en mer detaljert beskrivelse av barmarkskjøring knyttet til gjeting og at dere ikke har mottatt konkrete tilbakemeldinger fra forvaltningsmyndigheten om utfordringer med barmarkskjøring i nasjonalparken siden 2010.

For det tredje mener dere det er direkte feil at distriktsplanen ikke inneholder informasjon om totalbehovet for hytter, og at både Østre Namdal reinbeitedistrikt og Byrkije reinbeitedistrikt har beskrevet behovet for fremtidige gjeterhytter innenfor sine distrikt. Dere er usikker på hva som kreves av "informasjon om totalbehov for hytter, samarbeid med nabodistrikt om anlegg/hytter og hyttenes påvirkning på motorferdsel m.m.", som er etterlyst av Nasjonalparkstyret.

Når det gjelder den samlede belastningen mener dere det ikke er grunn til å tro at den økes nevneverdig som følge av to nye hytter.

Videre mener dere etableringen av gjeterhyttene ikke utgjør en nevneverdig trussel mot de sårbare artene som er trukket fram i saksfremlegget, som er fjellrev, snøugle og dverggås. Dere mener forholdet til fjellreven fremstår som uavklart. Dere viser til at snøugla og fjellrevens reproduksjonssuksess i all hovedsak påvirkes av tilgangen på smågnagere og at dverggåsas største trussel er tjuvjakt.

Dersom det er arter som er sårbare forstyrrelser mener dere det må være hensiktsmessig at hyttene plasseres der hvor det er mest ferdsel i dag. I denne forbindelse viser dere til at begge hyttene ligger i områder som i dag allerede har en del allmenn ferdsel og at reindriftas aktivitet i tilknytning til hyttene vil utgjøre en liten brøkdel av den allerede eksisterende aktiviteten i områdene. Dere mener det er tvilsomt at hyttene får nevneverdig betydning for de eventuelle sårbare artene i området utover de forstyrrelsene som allerede er fra allmenn ferdsel.

Når det gjelder landskap viser dere til at god oversikt og utsyn fra hyttene gir redusert behov for barmarkskjøring og at det i denne delen av nasjonalparken er vanskelig å plassere hyttene i skjul.

Dere skriver videre at definisjonen på villmark som www.miljostatus.no opererer med ikke definerer gjeterhytter av denne typen som et teknisk inngrep, og mener derfor hyttene ikke på noen måte påvirker områdets villmarkspreg.

Når det gjelder Nasjonalparkstyrets vektlegging av føre-var-prinsippet mener dere naturmangfoldloven § 9 ikke er en selvstendig vedtakshjemmel og at prinsippet uansett ikke kommer til anvendelse fordi kunnskapen er tilstrekkelig.

Endelig skriver dere at alternative løsninger med bruer ikke er ønskelig, ettersom det vil kanalisere ferdsel av turister innenfor parken betydelig. Tilrettelegging med bruer som kan brukes av alle må derfor anses å være i strid med verneformålet.

1.3 Nasjonalparkstyrets vurderinger

I sin vurdering av klagen skriver Nasjonalparkstyret at de ikke kan se at det er fremkommet nye momenter eller opplysninger i forhold til tiltakets påvirkning på verneverdiene i nasjonalparken. Styret viser til at deres myndighet er å vurdere tiltakets påvirkning på verneverdiene, og at andre momenter og interesser (som f. eks. sikkerheten for reindrifta) ikke skal vektlegges i særlig grad i disse vurderingene. Styret mener videre at habilitetsvurderingene er i tråd med forvaltningsloven bestemmelser og at styrets vurdering ikke har vært utslagsgivende for utfallet i saken.

1.4 Notat fra klager 08.01.20 og møte med klager 09.01.20

Etter at saken ble oversendt til Miljødirektoratet rettet direktoratet en henvendelse til klager, hvor det ble bedt om et møte og en skriftlig redegjørelse for å belyse spørsmål knyttet til gjetingen og behovet for hytter. Et skriftlig notat med svar på spørsmålene ble oversendt av klager til direktoratet 8. januar 2020.

I notatet opplyses det at det er ingen/lite aktivitet knyttet til gjeting fra januar til midten av april. Det foregår kantgjeting/intensiv gjeting før merking i månedsskiftet juni/juli for å holde flokken adskilt, mot tilstøtende distrikt og samebyer. Det brukes både snøskuter og ATV. I områdene rundt hyttene er det skuterføre til midten av juli. Etter merking er det noe mindre intensiv gjeting. Økt

ferdsel, spesielt på sensommeren, gir et større behov for gjeting enn det som i utgangspunktet ville vært nødvendig.

Hyttene er strategisk plassert i forhold til reinens beitemønster. Hyttene gir en mulighet til å oppholde seg lengre i området under gjeting, og man unngår daglig motorisert ferdsel inn og ut av parken i intensive perioder. Det blir mindre motorferdsel i parken totalt sett, spesielt i distriktets kjøreleier inn i parken. Det blir imidlertid noe mer kjøring i tilknytning til hyttene.

Områdene der hyttene er omsøkt ligger flere timers gange ved normale forhold fra andre husvære. Sikkerheten blir ikke tilstrekkelig ivaretatt f. eks. ved ulykke/skade eller havari på kjøretøy. Elvene blir fort flomstore, slik at man raskt kan bli avskåret fra å bruke andre hytter. Det er dårlig mobildekning i området, samtidig som værforhold ofte gjør det umulig med rask hjelp i en nødsituasjon. Både norske og svenske forskningsrapporter tyder på at antall ulykker er veldig høyt, også sammenlignet med andre risikofylte yrkesgrupper.

Bare en av hyttene vil ikke dekke behovet for hele distriktet. Gaukarhytta vil ikke dekke behovet som de to andre hyttene skal dekke, ettersom den ligger for langt unna områdene hvor det er behov for gjeting. Det er ikke aktuelt å vurdere andre plasseringer ut fra reindriftsfaglige vurderinger. Det finnes ikke andre mindre permanente løsninger som er egnet for formålet.

Spørsmålene knyttet til gjeting og behovet for hytter ble videre utdypet av klager i møte med Miljødirektoratet 9. januar 2020. Det ble her fremhevet at distriktet i dag har tre hytter. Av disse er Gaukarhytta forfallen, og ikke i bruk. Videre har siidaandelene hytter ved Namsvatnet, men disse har ingen funksjon i barmarkssesongen. De nye hyttene er strategisk plassert med tanke på å gjete mot svenske reineieres beiteområder og mot Byrkije reinbeitedistrikt. Dersom reinen blandes sammen blir det mye arbeid.

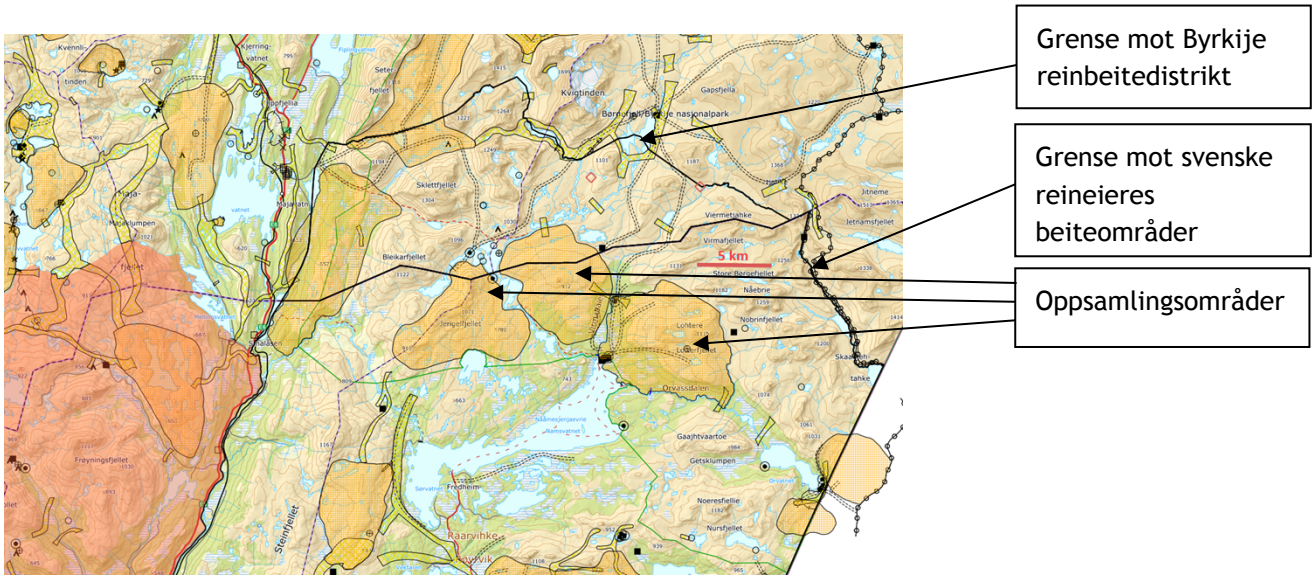

Kart som viser reinbeitedistriktets avgrensning, eksisterende hytter (svarte firkanter) og tenkt plassering av nye hytter (markert med røde firkanter).

Det tar fra rundt en halvtime til et par timer å kjøre med snøskuter fra bunnen av Viermadalen til området der hyttene er tenkt plassert. På barmark tar det lenger tid. Med de nye hyttene blir det mindre kjøring inn fra bunnen av parken, og noe mer kjøring inn fra øst.

Når det gjelder alternative løsninger har droner for dårlig batterikapasitet til at man kan bruke det i stedet for å være tilstede fysisk, men det er mulig å bruke droner fra hyttene. Gompi er ikke aktuelt.

Hyttene er planlagt ca. to meter høye, med 5-6 sengeplasser. Hyttene vil bli plassert slik at snøen ikke skal legge seg over, noe som innebærer at de vil være synlige i terrenget. Det planlegges i tillegg uthus på rundt 2,5x1,5 meter for å lagre bensinkanner etc.

1.5 Reindriftsforvaltningens vurdering

Reindriftsavdelingen ved Fylkesmannen i Trøndelag ga 14. januar 2020 en reindriftsfaglig vurdering av behovet for gjeterhytter, på forespørsel fra Miljødirektoratet. Fylkesmannen opplyser at reinbeitedistriktet i dag har tre felles hytter i Børgefjell, ved Lothere, Gaukere og en som kan brukes felles med det svenske sametinget ved grensegjerde i øst (Jetnamsklumpen). Ved store nedbørsmengder vokser bekker raskt og innebærer en fare ved kryssing. De omsøkte hyttene gir sikkerhet i andre områder enn der de eksisterende hyttene ligger.

Hyttene er også viktig for å kunne oppholde seg i området over tid, både ved samling og gjeting av flokken samt håndtering av eventuelt skadde dyr. Dette er plikter reineiere har etter reindriftsloven. Børgefjell er stort og med et krevende terreng, og Fylkesmannen mener gjeterhyttene vil redusere behovet for motorisert ferdsel inn og ut av området.

Når det gjelder den omsøkte hytta i Viermejælla ligger denne helt inntil distriktsgrensa. Etter avtale med nabodistrikt beiter rein inn i Byrkije reinbeitedistrikt deler av sommeren, og Viermejælla får dermed en sentral plassering. Samme vurdering gjelder for hytta ved Litle Kjukkelen. Denne hytta blir i tillegg liggende sentralt i området, noe som er viktig da det er mange vann og elver/bekker som kan isolere dette området ved mye nedbør.

Fylkesmannen kan ikke se at det finnes alternative tiltak som ivaretar den samme funksjonen som de omsøkte hyttene. Økt bruk av helikopter kan redusere motorferdsel på bakken. Satelitt-telefon kan bidra til å få kontakt med andre hvis været medfører at man ikke kommer seg ned. Det vil imidlertid ikke gi de samme mulighetene til å komme inn under tak og varme seg. Ved dårlig vær vil også andre kunne ha vanskeligheter med å kunne hjelpe.

1.6 Konsultasjon med Sametinget

Sametinget anmodet Miljødirektoratet i brev 14. januar 2020 om et møte vedrørende klagesaken, og at møtet om nødvendig skulle gjennomføres som en konsultasjon.

Konsultasjon med Sametinget ble deretter gjennomført 2. mars 2020.

Det første temaet som ble tatt opp i møtet var habilitet. Sametinget viste til at Nasjonalparkstyret er en modell med lokal forvaltning, og at de fleste sametingsoppnevnte representanter i styrene, særlig i sør-samiske områder, da vil ha en tilknytning til reindriften. Sametinget mener denne tilknytningen generelt ikke kan gjøre disse representantene inhabile. Når det gjelder Nasjonalparkstyrets habilitetsvurdering viser Sametinget til at styret baserer dette på en forståelse av reinbeitedistriktet som et selskap. Sametinget er uenige i dette, og viser til at organiseringen med reinbeitedistrikt er noe som følger av reindriftsloven. Videre fremheves det at ledelse av distriktsstyrer går på rundgang og at mange ofte er i slekt. Det er derfor problematisk om tidligere ledere og slektninger skal bli inhabile. Sametinget ønsker på grunnlag av dette at Miljødirektoratet foretar en grundig habilitetsvurdering i saken, der de spesielt ser på de momentene Sametinget har trukket frem.

Neste tema som tas opp i møtet var Nasjonalparkstyrets vurdering av reindriftsfaglige forhold. Sametinget mener det følger av både naturmangfoldloven og Norges folkerettslige forpliktelser at Nasjonalparkstyret skal vurdere mulighetene for samisk kulturutøvelse og mulighet for den kulturbærende næringen reindrift, ved sin behandling. Sametinget mener styrets uttalelse om at det kun er tiltakets påvirkning på verneverdiene som ligger innenfor styrets mandat å vurdere, er i strid med nml. § 14. Sametinget viser i tillegg til at det jf. nml. § 8 skal legges vekt på tradisjonell kunnskap og at det er en plikt til å innhente slik kunnskap i forbindelse med saksbehandlingen.

Når det gjelder den videre saksbehandlingen ønsker Sametinget primært at saken sendes tilbake til Nasjonalparkstyret, slik at styret kan foreta en ny saksbehandling der det tas hensyn til samiske interesser. Sametinget mener da det er viktig at Miljødirektoratet stiller klare forventninger til Nasjonalparkstyrets saksbehandling. Dersom Miljødirektoratet ønsker å fatte vedtak i saken selv, ønsker Sametinget at reinbeitedistriktet konsulteres og at det gjøres en prosess for å innhente tradisjonell kunnskap. Sametinget mener at det i tilfeller der Sametingets representanter i nasjonalparkstyret blir erklært inhabile er nødvendig å foreta konsultasjon med reinbeitedistriktet for å oppfylle konsultasjonsavtalen.

Den omforente konklusjonen fra konsultasjonen var følgende:

1. Miljødirektoratet skal i klagesaksbehandlingen foreta en grundig vurdering av habilitetsspørsmålet, der det ses spesielt på de problemstillingene Sametinget har trukket fram. Miljødirektoratet vil også spille inn behovet for å vurdere problemstillinger knyttet til habilitet i den kommende evalueringen av ordninger med verneområdestyrer.
2. Miljødirektoratet er enig i at nasjonalparkstyret må ta hensyn til samiske interesser i sin saksbehandling, og at styret har foretatt en for snever vurdering når det er lagt til grunn at de bare skal vurdere virkningen av tiltaket på verneverdiene.
3. Miljødirektoratet merker seg Sametingets ønske om at saken sendes tilbake til Nasjonalparkstyret for ny behandling, sekundært at det foretas en lokal konsultasjon med reinbeitedistriktet hvis Miljødirektoratet selv vil fatte vedtak i saken. Miljødirektoratet vil i etterkant av møtet foreta en vurdering av hvordan saken best kan behandles videre, der disse ønskene i betraktning.

2. Miljødirektoratets vurdering av spørsmål knyttet til saksbehandlingen

2.1 Skulle varamedlemmer blitt innkalt til møtet 11.10.08?

Forvaltningsloven § 8 tredje ledd første punktum pålegger medlemmer av kollegiale organer en plikt til å "i god tid" si ifra om forhold som "gjør eller kan gjøre ham ugild". Videre følger det av annet ledd at før inhabilitetsspørsmålet avgjøres av organet, "bør" varamann eller annen stedfortreder innkalles til å møte og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad. Ordet "bør" viser at dette ikke er noen absolutt plikt.

Ut fra det som er opplyst hadde representantene fra Sametinget stilt spørsmål ved å få sin habilitet vurdert før møte i Nasjonalparkstyret 20.06.18. På grunn av forfall ble imidlertid saken ikke behandlet på dette møtet, men utsatt til møte 11.10.18. Til dette møtet hadde ingen av representantene fra Sametinget stilt spørsmål om å få vurdert habiliteten.

Miljødirektoratet mener plikten etter § 8 tredje ledd første punktum er oppfylt når en i god tid før en sak skal behandles har meldt fra til organet om forhold som kan gjøre en inhabil. Dersom behandlingen av habilitetsspørsmålet blir utsatt til et senere møte er det imidlertid neppe noen plikt til å melde fra om disse forholdene på nytt.

På grunnlag av dette burde det jf. § 8 tredje ledd annet punktum, blitt innkalt vararepresentanter til møtet 11.10.18, når habilitetsspørsmålet skulle vurderes. Som nevnt over kan imidlertid ikke denne bestemmelsen forstås som en pliktregel. Det er derfor ikke en feil ved saksbehandlingen at vararepresentanter ikke ble innkalt.

Konklusjonen er at det ikke var en feil ved saksbehandlingen at varaer ikke ble innkalt til møtet 11.10.18.

2.2 Var Sametingets representanter i Nasjonalparkstyret inhabile ved behandlingen av søknaden om oppføring av gjeterhytter?

Bestemmelser om habilitet er gitt i forvaltningsloven kapittel 2. Første ledd i § 6 lister opp nærmere definerte relasjoner som alltid leder til inhabilitet, mens det etter annet ledd legges opp til en konkret vurdering av om en offentlig tjenestemann er inhabil.

Miljødirektoratet vurderer først habiliteten til styremedlemmet Anta Joma, som er leder i Østre Namdal reinbeitedistrikt.

Det kan innledningsvis slås fast at det ikke er tvil om at habilitetsreglene gjelder for medlemmer av nasjonalparkstyret, jf. forvaltningsloven § 10 som sier at reglene gjelder for enhver som utfører tjeneste for et forvaltningsorgan. Det er heller ikke tvil om at reinbeitedistriktet er part i saken. Det avgjørende blir derfor om reinbeitedistriktet omfattes av § 6 første ledd bokstav e), dvs. om distriktet kan regnes som "et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse" eller "et selskap".

En naturlig forståelse av ordlyden er at bestemmelsen gir en uttømmende opplisting av sammenslutningsformer. Det vises til at det ikke er brukt uttrykk som indikerer at det som eksplisitt er nevnt kun er eksempler på sammenslutningsformer. Et spørsmål er imidlertid hvilken definisjon av de ulike sammenslutningsformene som skal legges til grunn, nærmere bestemt om for eksempel "selskap" bør forstås slik det er definert i selskapsretten eller om det kan anvendes en videre definisjon.

Både forarbeidene til forvaltningsloven, og forarbeider til etterfølgende endringer i § 6 første ledd bokstav e), trekker i retning av en vid forståelse av sammenslutningsformene som er listet opp i bestemmelsen, slik at det avgjørende i realiteten er hvorvidt en sammenslutning er et selvstendig rettssubjekt. I forvaltningslovens forarbeider, Ot.prp. nr. 38 (1964-1965), sier departementet følgende om hvordan kommunale eller interkommunale sammenslutninger skal vurderes etter § 6 første ledd bokstav e):

> *Dersom først en kommunal eller interkommunal sammenslutning ledes av et selvstendig styre og i privatrettslig forstand må anses som et eget rettssubjekt, tradisjonelt tolket, taler reelle grunner også for at de vanlige habilitetsregler får anvendelse når slike sammenslutningers saker behandles av kommunens forvaltningsmyndigheter. Det avgjørende kriterium må her m.a.o være graden av selvstendighet som sammenslutningen har. Det vil neppe gi noen god løsning om en skulle bygge på hvorvidt sammenslutningen er et aksjeselskap eller et samvirkelag. Forsåvidt er departementet enig med fylkesmannen i at organisasjonsformen ikke bør være avgjørende.*

I forarbeidene til en endring av § 6 første ledd bokstav e), Ot.prp. nr. 27 (1968-1969), gir departementet uttrykk for at et felles statlig/kommunalt tiltak er et "selskap" når det er gitt "viss selvstendig stilling med hensyn til forvaltningen av fellesforetaket". Videre sies det at § 6 første ledd bokstav e) ikke får anvendelse på kontaktorganer som bare drøfter og tilrettelegger saker og tilsynsorganer.

I forarbeidene til ny endring i § 6 første ledd bokstav e), Ot.prp. nr. 50 (2008-2009), sier departementet, også denne gang om kommunale/interkommunale sammenslutninger, at:

> *Hvis en sammenslutning etter kommuneloven § 27 er et selvstendig rettssubjekt, og denne sammenslutningen er part i en sak, vil personer som sitter i styret for § 27-sammenslutningen bli inhabile etter forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e. Det beror på en konkret vurdering om sammenslutninger etter kommuneloven § 27 er selvstendige rettssubjekter. Relevante momenter i en slik vurdering vil være om samarbeidet har eget budsjett, har myndighet til å ansette personale, inngår avtaler med andre samt om et flertall i styret kan binde et mindretall, jf. Rt. 1997 s. 623.*

Denne oppfatningen av gjeldende rett kommer også til uttrykk i JDLOV-2015-1257, der Justisdepartementets lovavdeling uttaler, med henvisning til de to sistnevnte forarbeidsuttalelsene, at § 6 første ledd bokstav e) omfatter sammenslutninger av forenings- og selskapslignende karakter som har tilstrekkelig grad av selvstendighet. Også i forarbeidene til den nye forvaltningsloven, NOU 2019:5, sies det at "selv om loven har en kasuistisk oppregning av ulike organisasjonsformer, må bestemmelsen forstås slik at den omfatter alle juridiske personer som er selvstendige rettssubjekter, utenom stat, fylkeskommune og kommune". Disse to rettskildene har imidlertid begrenset rettskildemessig vekt.

Når det gjelder reelle hensyn taler formålsbetraktninger på den ene siden for at § 6 første ledd bokstav e) for å tolke bestemmelsen utvidende, slik at alle selvstendige rettssubjekter omfattes. Lovgiver har i dette tilfellet vurdert det slik at styreleder, styremedlemmer osv. i visse typer sammenslutninger, som er part, alltid vil ha en særlig eller nær tilknytning til saken som gjør at de må vurderes som inhabile. Dette gjør seg gjeldende uavhengig av partens organisasjonsform. Så lenge en person i praksis representerer og må identifiseres med en sammenslutning som er part ved at han er styreleder i sammenslutningen, bør det ikke være avgjørende at sammenslutningen ikke strengt kan rubriseres under de sammenslutningsformene som eksplisitt er nevnt. Et moment som imidlertid taler mot å tolke bestemmelsen utvidende på dette punkt er at disse tilfellene uansett vil måtte vurderes etter den skjønnsmessige habilitetsregelen i § 6 annet ledd, dersom de faller utenfor regelen i første ledd.

Samlet sett finner Miljødirektoratet å legge avgjørende vekt på relativt entydige og gjentatte forarbeidsuttalelser som peker i retning av at lovgiver ikke har ment å legge noen streng definisjon av de ulike sammenslutningsformene til grunn, men at det avgjørende må være om sammenslutningen har en tilstrekkelig grad av selvstendighet. Dette er også den tolkningen som i størst mulig grad ivaretar hensynet bak bestemmelsen.

Når det gjelder den konkrete vurderingen viser Miljødirektoratet til at et reinbeitedistrikt er en driftsmessig enhet som følger av reindriftsloven § 42. Distriktsstyrets oppgaver og myndighet er angitt i § 44, der det fremgår av første ledd at styret "representerer reindriftsinteressene i distriktet" og skal "ivareta reinbeiteressursene i distriktet i samsvar med lover og bruksregler. Videre følger det av annet ledd at styret blant annet kan "inngå forlik, saksøke og saksøkes på vegne av reindriftsutøverne i distriktets felles anliggender".

Distriktsstyret forvalter distriktskassen, som alle siidaandeler i distriktet plikter å betale et årlig tilskudd til jf. § 46 første ledd. Videre forvalter styret, jf. § 47 annet ledd, midlene i distriktets reindriftsfond, etter vedtekter fastsatt i henhold til reindriftsloven § 57 annet ledd nr. 5. I henhold til § 49 skal det avholdes årsmøte i distriktet hvert år, der enhver reineier har tale- og forslagsrett.

I reindriftslovens forarbeider, Ot.prp. nr. 25 (2006-2007) er det slått fast at et distriktsstyre er et privatrettslig organ, med "myndighet til å bestemme en rekke forhold innad i distriktet". Østre Namdal reinbeitedistrikt er videre i Enhetsregisteret registrert med organisasjonsformen "annen juridisk person" og med sektorkode "2500 Private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål".

Miljødirektoratet anser det etter dette som klart at et reinbeitedistrikt er et selvstendig rettssubjekt. Vi er videre av den oppfatning at et reinbeitedistrikt, selv om det er opprettet i medhold av reindriftsloven for å ivareta visse driftsmessige funksjoner, har klare likhetstrekk med en forening. Det vises til at distriktet har et ideelt formål (å fremme reindriftsinteressene i distriktet), distriktet er selveiende, med medlemmer som betaler en form for medlemskontingent og at det har en representativ forsamling i form av årsmøtet som er øverste myndighet.

Konklusjonen er dermed at Østre Namdal reinbeitedistrikt er omfattet av § 6 første ledd bokstav e), og at Anta Joma, som er styreleder i distriktet, derfor er inhabil etter denne bestemmelsen.

Neste spørsmål er om Algot Jåma var inhabil ved behandling av saken. Jåma er tidligere styreleder i distriktet og har i denne egenskap tidligere stått som søker på vegne av distriktet. Han har også arbeidet aktivt for saken siden 1996.

Det kan først slås fast at de absolutte habilitetsreglene i § 6 første ledd ikke omfatter tidligere ledere i en sammenslutning som er part i saken. Det må dermed foretas en skjønnsmessig vurdering av habiliteten etter § 6 annet ledd.

Vurderingstemaet etter § 6 annet ledd er om det foreligger "andre særegne forhold" som er "egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet". I denne vurderingen skal det legges vekt på om avgjørelsen kan innebære en særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen han har nær personlig tilknytning til, og om habilitetsinnsigelse er reist av en part.

Formålet med inhabilitetsreglene er at de skal legge til rette for materielt riktige avgjørelser. Nær tilknytning til saken eller dens parter kan lede til at saksbehandleren kan la seg overbevise av den ene sides argumenter uten at det er grunnlag for det, eller behandler den andre siden for hardt. Videre skal reglene bygge og opprettholde tillitt til at forvaltningen treffer sine avgjørelser på saklig og uhildet grunnlag. Selv om saksbehandleren har høy personlig integritet og vil forholde seg saklig og forsvarlig, kan situasjonen slik den fortoner seg utad, tilsi at vedkommende viker sete.

Tidligere tilknytningsforhold til en sak er omtalt i Frihagen, Inhabilitet etter forvaltningsloven (1985) s. 208-209. Det sies her at en ikke er inhabil etter at den tilknytning en har hatt til saken og interesse i sakens utfall er falt bort. En tidligere tilknytning til saken kan imidlertid fortsatt influere på ens uavhengighet. Og videre "tilknytning til saken eller noen som er berørt av saken, kan for eksempel føre til at en fortsatt åpenbart identifiserer seg med saken eller partene. Det kan i hvert fall lett virke slik utad". Frihagen konkluderer med at "har en først vært inhabil ved den konkrete sak, bør regelen være at en ikke skal delta i den videre behandling av saken med mindre det er nokså klart at det trass i det tidligere inhabilitetsgrunnlaget nå må ansees ubetenkelig".

Frihagen (1985) omtaler også det forhold at en ansatt tjenestemann engasjerer seg i saker ut fra for eksempel landbrukspolitiske interesser i saken:

> *En tjenestemann som aktivt tar opp et spørsmål utenfor sin virksomhet som tjenestemann - f.eks. ved å starte en underskriftskampanje eller bli formann i en aksjonskomite, vil gjerne være inhabil dersom han senere i sin stilling får saken til behandling. Derimot vil han neppe bli inhabil bare fordi han har undertegnet en protestliste sammen med et stort antall andre eller fordi han ellers har gitt uttrykk for et forhåndsstandpunkt til saken.*

Miljødirektoratets vurdering er at avgjørelsen ikke vil innebære noen særlig fordel eller ulempe for Jåma. På bakgrunn av det som er referert fra juridisk teori ovenfor mener vi at det heller ikke i seg selv leder til inhabilitet at Jåma tidligere har vært styreleder for reinbeitedistriktet, eller at han har gitt uttrykk for et forhåndsstandpunkt til saken.

Ut ifra det som er opplyst fra Nasjonalparkstyret har Jåma imidlertid "arbeidet aktivt for saken siden 1996". Han stod også oppført som søker på vegne av distriktet da søknaden om oppføring av gjeterhytter ble sendt 24. februar 2017. På dette tidspunktet var altså Jåma inhabil til å behandle søknaden, jf. det som er nevnt ovenfor i tilknytning til § 6 første ledd bokstav e). Dette er etter Miljødirektoratets oppfatning særegne forhold som kan svekke tilliten til Jåmas upartiskhet, ved at det lett kan fremstå utad som at Jåma identifiserer seg med saken og distriktsstyret. Hensynet til å opprettholde tilliten utad taler dermed for at Jåmå må anses inhabil.

Miljødirektoratets konklusjon er at Algot Jåma må betraktes som inhabil.

Det siste spørsmålet under habilitet er om Aslak Anta Jåma er inhabil. Jåma er personlig vararepresentant for Anta Joma og er sønn av Algåt Jåma.

Miljødirektoratet vil først understreke at det ikke følger av § 6 første ledd bokstav b) at en tjenestemann er inhabil når han er i slekt eller svogerskap i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken med en person som er erklært inhabil i saken, slik Nasjonalparkstyret synes å ha lagt til grunn. Bestemmelsen sier uttrykkelig at det kun leder til habilitet når en tjenestemann er i et slikt slektskapsforhold med en som *er part*. Parten er i dette tilfellet reinbeitedistriktet. Paragraf 6 første ledd bokstav b) kommer derfor ikke til anvendelse her.

Hvorvidt Jåma er inhabil beror på en skjønnsmessig vurdering av "andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet". Det er i dette tilfellet særlig relevant å ta i betraktning om avgjørelsen i saken kan innebære en særlig fordel, tap eller ulempe for "noen som han har nær personlig tilknytning til", jf. § 6 første ledd.

Aslak Anta Jåma har utvilsomt nær personlig tilknytning til sin far, Algåt Jåma. Som nevnt ovenfor, mener imidlertid Miljødirektoratet at avgjørelsen i saken ikke vil innebære noen særlig fordel, tap eller ulempe for Algåt Jåma. Inhabiliteten er derimot knyttet til at han tidligere har stått som søker på vegne av distriktet og at han over lang tid har engasjert seg aktivt i saken. Vår vurdering er at dette ikke er "særegne forhold" som svekker tilliten til Aslak Anta Jåma.

Konklusjonen er at Aslak Anta Jåma ikke er inhabil til å behandle saken.

Som nevnt ovenfor ble ikke Jåma innkalt til møtet. Han ville derfor uansett ikke tatt del i behandlingen av saken, selv om Nasjonalparkstyret hadde vurdert habilitetsspørsmålet riktig. Miljødirektoratet mener derfor at habilitetsvurderingen av Jåma ikke kan betraktes som en feil ved saksbehandlingen.

2.3 Er hensynet til samiske interesser tilstrekkelig ivaretatt i Nasjonalparkstyrets saksbehandling?

Sametinget har stilt spørsmål ved om Nasjonalparkstyrets saksbehandling tilfredsstiller de krav til å ivareta samiske interesser som følger av naturmangfoldloven og folkeretten. Det er eksplisitt vist til at styret er forpliktet til å vurdere og legge vekt på samiske interesser jf. nml. § 14.

Miljødirektoratet finner innledningsvis grunn til å påpeke at nasjonalparkstyret må utøve sin myndighet innenfor naturmangfoldloven som helhet, herunder § 14.

Nasjonalparkstyrets myndighet er videre en delegert statlig myndighet jf. § 62 annet ledd. Dette innebærer at styret i sin saksbehandling er bundet av de forpliktelser som påhviler statlige myndigheter, dvs. blant annet menneskerettighetstraktater som Norge er bundet av, jf. Grunnloven § 92. Traktater som er relevant på dette området er ILO-konvensjon nr. 169 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter.

Naturmangfoldloven § 14 og SP artikkel 27
Spørsmålet er om Nasjonalparkstyrets saksbehandling var i tråd med de krav som følger av nml. § 14. Spørsmålet er først hvilke krav til saksbehandlingen som følger av denne bestemmelsen.

Nml. § 14 annet ledd sier at "ved vedtak i medhold av denne loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur". Miljødirektoratet mener det er naturlig å forstå ordlyden slik at det skal legges tilbørlig vekt på å bevare naturen som et grunnlag for utøvelse av samisk kultur. Dette vil være aktuelt der hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur må avveies mot andre hensyn, som for eksempel utbyggingsinteresser.

Denne forståelsen underbygges av uttalelser i lovens forarbeider, Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), knyttet til lovens formål i § 1, som sier at naturen skal tas vare på slik at den gir "grunnlag for samisk kultur". Departementet sier i punkt 2.7.2 at en med dette har ment å synliggjøre naturens betydning for samisk kultur, for å underbygge den overordnede sentrale målsettingen loven skal fremme, nemlig at naturens mangfold skal tas vare på.

De spesielle merknadene til § 14 i forarbeidene (s. 384), kan på den annen side delvis forstås dithen at bestemmelsen pålegger forvaltningsmyndigheten å legge vekt på hensynet til samiske interesser mer generelt, også der disse er i konflikt med naturinteresser:

> *Annet ledd synliggjør at det skal legges tilbørlig vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur ved vedtak i eller i medhold av naturmangfoldloven, noe som også følger av konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27. Det er imidlertid en klar skranke ved at hensynet til det samiske naturgrunnlaget må ligge innenfor rammen av den enkelte vedtaksbestemmelse i eller i medhold av loven. Det følger ikke av dette at samiske interesser nødvendigvis skal ha forrang innenfor det skjønnsrommet som tilligger myndigheten etter loven. Her må det ses hen til hvilken del av loven det er snakk om og hvilke andre interesser som kommer inn. Eksempelvis vil hensynet til naturinteressene vektlegges sterkere i et verneområde enn utenfor.*

Som det fremgår av den siterte uttalelsen er § 14 ment å følge opp plikten til å legge vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur som følger av Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Konvensjonen er tatt inn i norsk rett gjennom menneskerettsloven (mrl.), og skal ved motstrid gå foran bestemmelser i annen lovgivning, jf. mrl. § 3. Spørsmålet blir derfor hvilke forpliktelser som kan utledes av SP artikkel 27 når det gjelder vurdering og vektlegging av samiske interesser i saksbehandlingen.

Artikkel 27 sier at urfolk "shall not be denied" retten til å blant annet dyrke sin egen kultur. Ordlyden er derfor et argument for å tolke bestemmelsen slik at statene bare er forpliktet til å forhindre inngrep i urfolks rett til å dyrke egen kultur, og at statene ikke er forpliktet til å treffe positive tiltak. Formålet med bestemmelsen taler imidlertid for at positive beskyttelsestiltak kan være nødvendig for at retten til å dyrke sin egen kultur skal være reell. FNs Menneskerettskomité har i sin generelle kommentar nr. 23 fra 1994 også uttalt at artikkel 27 anerkjenner at statene er forpliktet til å sikre at urfolks rettigheter etter artikkel 27 beskyttes, og at positive beskyttelsestiltak kan være nødvendig for å oppnå dette.

SP artikkel 27 gir et absolutt vern mot inngrep i urfolks mulighet til å utøve tradisjonelle næringer, herunder inngrep i naturgrunnlaget til disse næringene. Det er videre lagt til grunn i praksisen til FNs Menneskerettighetskomite at et tiltak vil kunne være i strid med artikkel 27 dersom det truer overlevelsen til eller betydelig innsnevrer muligheten til reindrift i et område. Artikkel 27 pålegger også statene en viss forpliktelse til å treffe positive tiltak der dette er nødvendig for å oppfylle kravet om å bevare samisk kultur, noe som også følger av Grunnloven § 108. Dette vil særlig aktualiseres dersom aktive tiltak er påkrevet for at samiske grupper eller enkeltindivider fortsatt skal kunne dyrke sin kultur, dvs. dersom fraværet av slike tiltak vil true overlevelsen eller betydelig innsnevre muligheten for slik kulturutøvelse.

Menneskerettighetskomiteen har også i flere saker trukket frem at det må tas hensyn til at ulike tiltak som ikke enkeltvis er i strid med artikkel 27, likevel samlet sett kan underminere retten til kulturutøvelse. Samerettsutvalget uttaler i NOU 2007:13 punkt 5.5.3.12 at det er rimelig å anta at SP artikkel 27, "ved naturinngrep som ikke utgjør noen nektelse, men kun en begrensning av samisk kulturutøvelse", vil innebære "noe mer enn at hensynet til samisk kultur skal vektlegges på linje med andre relevante hensyn". Til støtte for dette viser utvalget også til Grunnloven § 108.

Konklusjonen er at nml. § 14 annet ledd pålegger forvaltningsmyndigheten å alltid legge tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse, i dispensasjonssaker som berører samiske interesser. Tolket i lys av SP artikkel 27 og Grunnloven § 108 må bestemmelsen også antas å innebære en plikt til å vektlegge samisk kulturutøvelse mer generelt i saker som kan begrense eller underminere retten til slik kulturutøvelse. Videre kan det ikke gis dispensasjon til tiltak som kan true overlevelsen eller betydelig innsnevre muligheten for samisk kulturutøvelse, jf. SP artikkel 27.

Når det gjelder denne konkrete saken har Nasjonalparkstyret lagt til grunn at styrets myndighet var begrenset til å vurdere påvirkningen på verneverdiene. Jf. vurderingen ovenfor er dette etter Miljødirektoratets vurdering ikke i tråd med de krav som følger av nml. § 14 annet ledd, tolket i lys av SP artikkel 27.

Utover dette viser Miljødirektoratet til at det fremgår av nml. § 14 første ledd at "tiltak etter loven skal avveis mot andre viktige samfunnsinteresser", noe som jf. forarbeidene s. 383 skal forstås som "økonomiske, sosiale og kulturelle behov". Det følger videre av direktoratets Rundskriv M106-2014 om forvaltning av verneområder kapittel 6 at spesifiserte dispensasjonshjemler ofte er uttrykk for "konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser i verneområdet". I kapittel 8 om skjønnsutøvelse ved dispensasjon sies det at "behovet for tiltaket og hensynet til søker" vil ha betydning ved en skjønnsmessig vurdering av om det skal gis dispensasjon. Dette er etter Miljødirektoratets vurdering hensyn forvaltningsmyndigheten har plikt til å vurdere når de skal foreta en skjønnsmessig vurdering av om det skal gis dispensasjon fra vernevedtak, jf. nml. § 14 første ledd. Dette gjelder uavhengig av om saken berører samiske interesser.

På bakgrunn av dette mener Miljødirektoratet det ikke var i tråd med nml. § 14 første ledd når Nasjonalparkstyret begrenset sin vurdering til om tiltaket påvirker verneverdiene. Dette utgjør etter direktoratets vurdering en feil ved skjønnsutøvelsen. Når behovet for tiltaket er begrunnet med blant annet sikkerhet for reindriften, må Nasjonalparkstyret vurdere og avveie dette behovet opp mot hensynet til verneverdiene.

2.4 Spørsmålet om konsultasjon med reinbeitedistriktet

Sametinget har tatt opp at Miljødirektoratet bør konsultere reinbeitedistriktet før vi eventuelt fatter endelig vedtak i saken. Miljødirektoratet vil derfor foreta en vurdering av om konsultasjonsplikten som følger av ILO-konvensjon nr. 169 kommer til anvendelse i saken.

Plikten til å konsultere og sikre at urfolk får delta i beslutningsprosesser følger av artikkel 6, artikkel 7 og artikkel 15 i konvensjonen. Samerettsutvalget la i NOU 2007:13 punkt 5.6.3.2 til grunn at de tre nevnte bestemmelsene er utslag av en felles forpliktelse, og at det neppe kan antas at noen av bestemmelsene har et selvstendig innhold som er mer vidtrekkende enn de andre. Miljødirektoratet er enig i dette.

Plikten gjelder i utgangspunktet alle tiltak som kan få direkte betydning for en urfolksgruppe, herunder blant annet enkeltvedtak. Dette taler for at det er en konsultasjonsplikt i denne saken, ettersom tiltaket kan få direkte betydning for samisk reindrift.

Formålet med konsultasjonsplikten er imidlertid å sikre aktiv deltakelse for urfolk i beslutningsprosesser i saker som angår dem. Dette skal sikre at statene ikke gjennomfører tiltak som direkte påvirker urfolk uten at urfolket har blitt hørt og hatt mulighet til å påvirke beslutningen. Samerettsutvalget skriver i punkt 5.6.3.3 at det avgjørende vil være om urfolket har hatt en "reell mulighet til å øve innflytelse både på prosessen som sådan og på utfallet av de sakene som har vært gjenstand for konsultasjoner".

Miljødirektoratet mener ut ifra dette at formålet med konsultasjonsplikten taler for at denne plikten ikke kommer til anvendelse når reinbeitedistriktet selv søker om et tiltak for å fremme deres egne interesser. I slike saker vil de allerede gjennom søknaden kunne legge frem sin sak og slik påvirke utfallet av beslutningen.

Samerettsutvalget skriver videre i punkt 5.6.3.3 at "praksis viser at alle former for naturinngrep i urfolksområder, typisk kraftutbygginger, leting etter petroleum og veibygging, vil være omfattet. Det samme gjelder vedtak av lover og forskrifter som kan få direkte betydning for urfolket". I "Veileder for statlige myndighets konsultasjoner med Sametinget og eventuelle øvrige samiske interesser", utarbeidet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 23. juni 2006, sies det på side 16 at "saker hvor reindriftsnæringen normalt skal konsulteres vil være arealinngrepssaker, hvor det planlegges tiltak som kan komme i konflikt med reindriftens arealbehov".

Miljødirektoratet mener dette også trekker i retning av at konsultasjonsplikten først og fremst gjelder i inngrepssaker eller andre saker som er egnet til å kunne begrense samisk kulturutøvelse, herunder reindrift.

Konklusjonen er at Miljødirektoratet i denne saken ikke er forpliktet til å konsultere reinbeitedistriktet.

Miljødirektoratet vil utover dette legge til at vi mener kravet til opplysning av saken vedrørende behovet for gjeterhytter og reindriftsfaglige forhold jf. forvaltningsloven § 17 er oppfylt, selv om det ikke gjennomføres en egen konsultasjon med reinbeitedistriktet. Miljødirektoratet viser her til at det er innhentet en reindriftsfaglig vurdering av behovet for gjeterhytter fra Fylkesmannen i Trøndelag, og at direktoratet har mottatt skriftlig notat fra klager og avholdt møte med klager for å belyse denne siden av saken. Miljødirektoratets vurdering er etter dette at saken er så godt opplyst som mulig på dette punktet.

3. Miljødirektoratets vurdering av klagesakens materielle side

3.1 Lovgrunnlaget for dispensasjon

Miljødirektoratet går så over til å vurdere det materielle spørsmålet i saken, nemlig om det skal gis dispensasjon til oppføring av gjeterhytter.

Børgefjell nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 29. august 2003. Formålet med vernet er jf. forskrift om Børgefjell nasjonalpark § 2:

> *Å bevare et stort naturområde tilnærmet fritt for tekniske inngrep, med store villmarkspregede områder for å sikre biologisk mangfold og et naturlig forekommende plante- og dyreliv med bl.a. truede og sårbare arter, samt å ta vare på geologiske forekomster og kulturminner.*
>
> *Ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.*

Det følger av verneforskriften § 3 nr. 1.1 at området som utgangspunkt er vernet mot "inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger og andre byggverk". Forvaltningsmyndigheten er likevel i § 3 punkt 1.3 bokstav a) gitt en skjønnsmessig adgang til å gi tillatelse til "oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift og oppsyn".

Oppføring av gjeterhytter i reindriften faller klart inn under denne bestemmelsen. Søknaden om dispensasjon må derfor avgjøres etter en skjønnsmessig vurdering.

Det følger av M106-2014 "Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter" side 9 at dispensasjonsadgangen i slike tilfeller "må vurderes i lys av verneformålet, naturforholdene i det enkelte område mv." I vurderingen av om tillatelse skal gis vil også "behovet for tiltaket og hensynet til søkeren ha betydning" jf. rundskrivet side 16.

Den skjønnsmessige vurderingen må holde seg innenfor den rettslige rammen naturmangfoldloven trekker opp. Det innebærer at det ikke kan gis en dispensasjon som er i strid med lovens bestemmelser om minimumsvern for de ulike vernekategoriene. I nasjonalparker kan det derfor ikke gis dispensasjon til tiltak som vil gi "varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet" jf. § 35.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved vurdering av om dispensasjon skal gis, og det skal fremgå av beslutningen hvordan prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

3.2 Vurdering av prinsippene i nml. §§ 8-12

Miljødirektoratet vil innledningsvis si noe om betydningen av nml. § 8 annet ledd og kravet til vektlegging av tradisjonell kunnskap i saken. Bestemmelsen slår fast at myndighetene skal legge vekt på erfaringsbasert kunnskap om samisk bruk som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet. Bestemmelsen reflekterer artikkel 8 bokstav j) i Konvensjonen om biologisk mangfold, som pålegger statene å respektere, bevare og opprettholde tradisjonell kunnskap av betydning for bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold.

Det følger for det første av naturmangfoldlovens forarbeider, NOU 2004:28 punkt 21.2.1.1, at artikkel 8 bokstav j) retter seg mot tradisjonell kunnskap eller praksis som kan gi et positivt bidrag til bevaring av biologisk mangfold. Nml. § 8 annet ledd må forstås på samme måte. Videre følger det av Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 380 at § 8 annet ledd "ikke oppstiller en selvstendig plikt for myndighetene til å fremskaffe slik kunnskap før avgjørelser treffes utover det som direkte følger av første ledd eller alminnelig forvaltningsrettslig utredningsplikt". Den innebærer imidlertid en "særlig plikt til å legge vekt på slik kunnskap dersom den foreligger".

Miljødirektoratet understreker på bakgrunn av dette at vi ikke har noen særskilt forpliktelse til å innhente tradisjonell kunnskap, så lenge kravene som følger av nml. § 8 første ledd og forvaltningsloven § 17 er oppfylt. Tradisjonell kunnskap som foreligger, skal imidlertid vektlegges dersom den kan bidra positivt til bevaring av biologisk mangfold. Miljødirektoratet mener dette er tilfellet for kunnskapen om at store sammenblandinger av flokker gir mer beiteslitasje, og at det er viktig med effektiv gjeting for å unngå dette.

Når det gjelder kunnskap om naturmangfoldet i området og effekten av påvirkninger jf. nml. § 8 første ledd er kunnskapen om dette hentet fra tidligere saksdokumenter, søknad, distriktsplan, forvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark, Artskart, Naturbase, uttalelse fra reindriftsforvaltningen samt møte med og skriftlig notat mottatt fra klager.

Overordnet vil Miljødirektoratet vise til at Børgefjell er et av de største gjenværende villmarkspregede områdene i landet og en av de aller mest uberørte nasjonalparkene. Verneområdet er på denne måten unikt i nasjonal sammenheng. Slike store inngrepsfrie verneområder er en viktig faktor i arbeidet med å hindre utrydding av planter og dyr. Samspillet i Børgefjell mellom et fjellmassiv tilnærmet fritt for tekniske inngrep, de skogbevokste dalførene og de mange små og store innsjøene gjør området svært verdifullt for dyre- og fuglelivet.

Når det gjelder områdene som blir berørt av søknaden, vil hytta ved Litle Kjukkelen bli liggende i et relativt klart avgrenset landskapsrom. Området er særlig produktivt, og berggrunnen består av kalkholdige bergarter som marmor og kalkglimmerskifer og andre næringsrike bergarter som grønnstein og amfibolitt. Stedvis er det tynt morenedekke i området. Det er ingen tekniske inngrep i dette området. Området hvor gjeterhytta i Viermejælla er plassert er en dal med store landskapskvaliteter som framstår som urørt. Det er ikke bygninger eller andre innretninger i dalen. Berggrunnen er skrinn og store deler av området består av gneis dekt av morenemateriale.

Begge hyttene vil altså bli liggende i områder som i dag er uten tekniske inngrep, og dermed redusere disse områdenes villmarkspreg.

I området rundt Litle Kjukkelen er det mange sjøer og elver og rikt dyreliv. Det er registrert permanent aktivitet av fjellrev i området. Fjellrev er sårbar for forstyrrelse, og spesielt forstyrrelser på hiet i yngletiden. Sårbarheten er i stor grad knyttet til lokaliteten og omkringliggende område. Avstanden mellom den omsøkte hytta og kjente hilokaliteter er imidlertid stor nok til at det sannsynligvis vil bli relativt liten påvirkning i forbindelse med bruk av hyttene under gjeting.

Området rundt Litle Kjukkelen er også et viktig habitat for snøugle, som er i kategorien "sterkt truet" på rødlista. Det er registrert hekking sørvest for Litle Kjukkelen, og permanent aktivitet mellom hekkelokaliteten og Litle Kjukkelen. Det har ikke vært registrert hekking på lokaliteten på mange år, men det ble registrert hekking på svensk side i Børgefjell i 2011. Snøuglen er imidlertid en nomadisk art, og dersom forholdene ligger til rette for det, særlig gjennom gode smågnagerbestander, er det sannsynlig at snøuglen vil finne tilbake til dette området. Snøuglens hekkesesong varer som regel fra midten av mai til september. Det er derfor viktig å unngå inngrep og forstyrrelser i området, særlig i denne perioden av året. En gjeterhytte ved Litle Kjukkelen vil kunne føre til økt motorferdsel fra slutten av april til månedsskiftet juni/juli, noe som vil kunne forringe området som leveområde og hekkehabitat.

Området har tidligere vært et viktig område for dverggås og er et av de siste områdene det er registrert hekking av dverggås utenfor Finnmark. Området kan derfor være viktig for fremtidig reetablering. Området er videre registrert som et viktig hekkeområde for storlom. Arten er kategorisert som livskraftig i Norsk Rødliste for arter, men er sårbar for forstyrrelser i hekketida. Videre er det registrert mulig hekking av lappspurv, som er kategorisert som sårbar, og observasjon av svartand som er kategorisert som nær truet. De to sistnevnte artene vurderes som lite sårbare for forstyrrelser fra ferdsel.

I området rundt Viermejælla er det ikke registrert spesielt sårbare arter som vil påvirkes negativt av gjeterhyttene.

Hyttene vil generelt medføre økt ferdsel i de aktuelle områdene i forbindelse med gjeting, noe som kan føre til slitasje på vegetasjonen. I perioden hyttene oppføres vil det også midlertidig kunne bli mer motorferdsel, støy og uro i områdene. Som reindriftsforvaltningen har påpekt vil imidlertid den totale motorferdselen i området mest sannsynlig bli redusert. Dette gjelder særlig traseen inn i parken sørfra, langs Virmadalen. Dette vil kunne føre til mindre påvirkning på verneverdiene andre steder i nasjonalparken.

Miljødirektoratet mener kunnskapsgrunnlaget i saken i er tilstrekkelig, og står i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse.

Når det gjelder samlet belastning jf. nml. § 10 viser Miljødirektoratet til at det i dag er langt mindre urørt natur i Norge enn for bare noen tiår siden. Reduksjon og oppstykking av inngrepsfrie områder skjer bit for bit over hele landet. Dette tilsier at en bør være varsom med å tillate nye tekniske inngrep i områder som i dag er uten tekniske inngrep.

Det er i klagen vist til at hyttene vil bli plassert i områder som i dag allerede har en del allmenn ferdsel, og at reindriftas aktivitet i tilknytning til hyttene vil utgjøre en liten brøkdel av eksisterende aktivitet i områdene. Miljødirektoratet er uenig i at dette er et argument for å gi tillatelse til å bygge hyttene. At artene i området allerede er utsatt for en del forstyrrelser fra ferdsel, er etter vår oppfatning et argument mot å øke presset på områdene og den samlede belastningen jf. nml. § 10.

Det følger av nml. § 12 at det skal stilles avbøtende vilkår og at det skal legges vekt på den driftsmetode, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Dette taler isolert sett for at restaurering av eksisterende hytter bør prioriteres foran bygging av nye hytter dersom det er mulig, og at eventuelle nye hytter bør utformes og plasseres minst mulig synlig i terrenget. Klager skal pålegges å dekke merkostnader ved å begrense skade på naturmangfoldet, dersom det ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter, jf. nml. § 11.

3.3 Bør det gis dispensasjon til oppføring av gjeterhytter?

Innledning

Hvorvidt det bør gis dispensasjon beror på en skjønnsmessig vurdering. Utgangspunktet for denne vurderingen er tiltakets påvirkning på verneformålet og verneverdiene, vurdert opp mot hensynet til klager og klagers behov.

Verneformålet er, som nevnt ovenfor, å ta vare på et naturområde "tilnærmet fritt for tekniske inngrep med store villmarkspregede områder" jf. verneforskriften § 2. En del av verneformålet er også å bevare et naturlig forekommende plante- og dyreliv med blant annet truede og sårbare arter. I vurderingen av tiltakets påvirkning på verneformålet og verneverdiene skal det derfor særlig tas hensyn til tiltakets påvirkning på disse verdiene.

Det følger av verneforskriften § 2 at "ivaretakelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse" og at "området skal kunne brukes til reindrift." Miljødirektoratet mener dette er en presisering av at naturen i nasjonalparken skal tas vare på som et grunnlag for samisk kulturutøvelse. Setningen om reindrift må forstås som en tydeliggjøring av at området kan brukes til reindrift. Dette innebærer imidlertid ikke at det nødvendigvis skal legges til rette for særskilt bruk, for eksempel i form av nye bygninger knyttet til reindriften, som kan skade verneverdiene.

Andre relevante momenter fremgår av forvaltningsplanen for verneområdet på side 29. I henhold til forvaltningsplanen skal nødvendige nye gjeterhytter være forankret i godkjent distriktsplan. Eventuelle nye hytter bør ikke overstige en størrelse på 25 m^2 og skal utformes og plasseres minst mulig synlig i terrenget. Miljødirektoratet understreker at det ikke er kurant å få tillatelse selv om hyttene er forankret i distriktsplan, og selv om de er innenfor den oppgitte størrelsen og utformet og plassert minst mulig synlig i terrenget. Det må likevel alltid foretas en vurdering av virkningene på verneverdiene og det konkrete behovet for hytter.

Påvirkning på verneverdiene
Påvirkningen på verneformålet og verneverdiene er beskrevet i punkt 3.2 ovenfor. Selv om ikke de omsøkte hyttene vil utgjøre "tyngre, tekniske inngrep" knyttet opp til arealbruksindikatoren "inngrepsfri natur", slik klager har vært inne på, er det klart at hyttene må regnes som "tekniske inngrep" i relasjon til verneformålet. Det at området i dag brukes til samisk reindrift endrer heller ikke det faktum at hyttene vil innebære tekniske inngrep i områder som i dag er uten slike inngrep. Landskapspåvirkningen forsterkes videre ved at hyttene skal plasseres eksponert i terrenget for å ikke snø ned og for å få best mulig overblikk over arealene rundt.

Det er altså på det rene at hyttene vil utgjøre tekniske inngrep som vil redusere villmarkspreget i områdene rundt. De omsøkte hyttene vil på denne måten påvirke verneverdiene negativt og være i strid med verneformålet om å bevare villmarkspreget natur. Hytten ved Litle Kjukkelen vil videre kunne gi økt ferdsel og forstyrrelser i et område som er et viktig habitat for snøugle. Denne hytten vil dermed også være i strid med verneformålet om å bevare områder for truede og sårbare arter.

Miljødirektoratets vurdering er at hensynet til å bevare de berørte områdenes urørte preg er tungtveiende i saken. Det at det allerede er en del gjeterhytter i nasjonalparken totalt sett er etter vår oppfatning et argument for at det er særlig viktig å bevare områder hvor det i dag ikke er tekniske inngrep overhodet. Dette gjelder særlig i lys av verneområdets verdi som villmarksområde i nasjonal sammenheng.

Miljødirektoratet mener det er positivt at hyttene vil kunne føre til mindre motorferdsel i parken totalt sett. Likevel er det ikke ønskelig at mer motorferdsel kanaliseres inn i området rundt Litle Kjukkelen spesielt, ut ifra forekomsten av truede og sårbare arter i dette området. Med økt motorferdsel, i tillegg til eksisterende ferdsel fra turgåere, vil det være en risiko for at arter i dette området vil kunne bli påvirket.

Behovet for hytter
Når det gjelder behovet for hytter, er Miljødirektoratet på generelt grunnlag enig i at gjeterhytter er av betydning for reindriften i området ved at det blir lettere å være tilstede i området over lengre tid. Effektiv gjetning er viktig for hele området ved at reinflokkene til de forskjellige gruppene holdes mest mulig adskilt slik at de ikke samles i for store flokker, noe som kan gi slitasje på beitet og terrenget.

Miljødirektoratet viser til at hyttene er forankret i godkjent distriktsplan. Vi mener også at klager har godtgjort at de omsøkte hyttene skal plasseres på strategisk viktige lokaliteter, for å kunne gjete flokken mot den nordlige og østlige grensen for distriktets beiteområder. Hyttene vil bidra til en mer effektiv reindrift. Videre vil de bidra til økt sikkerhet for reindriftsutøverne, særlig ved ulykke/skade eller havari på kjøretøy.

Et moment i vurderingen av klagers behov for nye hytter, er imidlertid hvorvidt den eksisterende hytta ved Gaukarvatnet kan dekke noe av det samme behovet for husvære. Det fremgår av godkjent distriktsplan for reinbeitedistriktet at hytta planlegges restaurert, eventuelt erstattet med en ny hytte.

Hytta er ikke nærmere omtalt i den reindriftsfaglige vurderingen fra Fylkesmannen i Trøndelag av 14. januar 2020. Hytta er imidlertid omtalt i saksdokumentene fra behandlingen av saken i 2011-2012. Klager søkte da om oppføring av gjeterhytter på de samme lokalitetene som nå, og i tillegg om å bygge en ny hytte ved Gaukarvatnet, i kort avstand fra den eksisterende Gaukarhytta. Reindriftsforvaltningen Nord-Trøndelag uttalte i sin vurdering av 22. juni 2011, i forbindelse med behandling av søknaden etter plan- og bygningsloven, at "gjeterhytta ved Gievkere har eksistert i mange år og viser at det er et behov for gjeterhytte". I forbindelse med Fylkesmannen i Nordland sin behandling av søknaden etter verneforskriften ble det også gjennomført befaring på lokalitetene. Algot Jåma fra reinbeitedistriktet forklarte ifølge referatet fra befaringen, datert 3. november 2011, at distriktet "ønsker en ny hytte rett vest for eksisterende hytte eller ca. 50 meter nord for eksisterende hytte. Hytta vil fungere som lager og oppbevaringsrom samt huse gjetere fra både Steinfjell og Jåma/Dærga gruppa".

Miljødirektoratet er kjent med at hytta i dag ikke er i bruk, og er svært forfallen. Vi har også vært i kontakt med Sametinget og fått opplyst på e-post 17. april 2020 at hytta er et automatisk fredet kulturminne jf. kulturminneloven § 4. Det ble da også opplyst at hytta tidligere har blitt brukt av reindriftsutøvere til overnatting i fjellet. Det at hytta er fredet innebærer at restaurering vil kunne kreve tillatelse etter kulturminneloven § 3. En restaurering av hytta vil også kunne medføre ulemper og kostnader for klagerne sammenlignet med å bygge en ny hytte. I denne forbindelse viser vi imidlertid til at tiltakshaver jf. nml. § 11 skal dekke kostnadene ved å begrense skader på naturmangfoldet, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Ut ifra det som er nevnt, mener Miljødirektoratet at behovet for å lagre utstyr og ha et sted å søke tilhold ved uvær, ulykker, skader eller havari på kjøretøy i hvert fall langt på vei kan dekkes av Gaukarhytta, dersom den restaureres. Vi mener også at hytta bør kunne være en base ved gjeting, slik at det blir mulig å være i området i lenger tid. Som begrunnelse for dette viser vi til at hytta har vært i bruk i reindriften tidligere, og at hytta befinner seg i relativt kort avstand fra de omsøkte lokalitetene, henholdsvis omkring 5 km og 7 km fra Litle Kjukkelen og Viermejælla.

Samlet vurdering og konklusjon
Miljødirektoratet mener hensynet til å bevare områdenes villmarkspreg er tungtveiende, og viser spesielt til verneområdets betydning som urørt område i nasjonal sammenheng. Samtidig mener vi behovet for nye hytter langt på vei kan fylles gjennom restaurering av Gaukarhytta, slik at behovet for nye hytter ikke er tungtveiende.

På grunnlag av dette mener vi det ikke er ønskelig å gi tillatelse til å øke antallet husvære i verneområdet, og tillate nye tekniske inngrep i områder som i dag er helt uten slike inngrep. Det er heller ikke ønskelig å tillate bygging av nye gjeterhytter, samtidig som en eksisterende gjeterhytte

står til nedfalls. Når det gjelder hytta ved Litle Kjukkelen mener vi også at hensynet til å bevare et viktig habitat for snøugle må tillegges stor vekt. Ut ifra dette er det ikke aktuelt å tillate en ny hytte i dette området.

Når det gjelder hensynet til samiske kulturutøvelse jf. nml. § 14 annet ledd og SP artikkel 27 viser Miljødirektoratet til at det ikke er opplyst at de to nye gjeterhyttene er avgjørende for at reindriften i området skal være lønnsom. Det er således ikke slik at reindriften i området er truet dersom det ikke gis dispensasjon. Samtidig er samisk kulturutøvelse generelt mer truet i sørsamiske områder. Miljødirektoratet mener totalt sett at hensynet til samisk kulturutøvelse bør tillegges noe vekt i saken. Vi mener imidlertid at hensynet til områdets villmarkspreg og hensynet til snøuglen som truet og sårbar art, i dette tilfellet er mer tungtveiende.

Miljødirektoratets konklusjon er dermed at søknaden om å bygge to nye gjeterhytter i verneområdet avslås.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Nasjonalparkstyrets vedtak, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Ivar Myklebust	Knut Fossum
avdelingsdirektør	seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe / Børgefjell nasjonalparkstyre Postboks 2600 7734 STEINKJER

Grane kommune
Sentraladministrasjon

Deres ref.:	Vår ref.:	Arkiv:	Dato:
	2020004207	FA-D39	06.11.2020

Melding om vedtak

Jfr. Delegeringsreglement for Grane kommune, vedtatt i kommunestyret 14.12.16

Oppnevning av medlemmer til utvalget om Nasjonalparkkommune

Kommunestyret har i møte 21.10.2020 18.00, sak 073/20 gjort følgende vedtak:
Grane kommunestyre oppnevner følgende medlemmer til utvalget om Grane nasjonalparkkommune:

1. Ordfører, leder.

2. Rådmannen oppnevner inntil to personer fra administrasjonen. Administrasjonen ivaretar sekretær funksjonen.

3. Grane Næringsutvikling AS v/ Daglig leder.

4. To representanter fra næringslivet i Grane, hvorav en fra reiseliv og en fra reindrift. Reiselivet og reindrifta peker selv ut sine representanter.

5. Nasjonalparkforvaltere i Børgefjell og Lomsdal Visten bli forespurt om deltakelse.

6. Statskog blir forespurt om å oppnevne en representant.

7. Vefsna Regionalpark og Helgeland Friluftsråd involveres etter behov.

Mandat: Komme frem med gode tiltak, finne og omsøke midler basert på prosjektplanen og handlingsplanen til Grane kommune.

Saksbehandler i saken: Rådmann Øyvind Toft, tlf. 75182222

Med hilsen

Inger Lise Fløtnes
Konsulent

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	75 18 22 00	Bank:	4530 05 00491
Industriveien 2	Industriveien 2	Telefaks:	75 18 12 63	Org.nr.:	940 643 112
8680 Trofors	8680 Trofors	E-post:	post@grane.kommune.no	Internett:	www.grane.kommune.no

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	16/2020	25.11.2020

Oppsynsrapport 2020 - Statens naturoppsyn

Forvalters tilrådning:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering.

Saksopplysninger
Ihht. pkt 11. i vedtektene for nasjonalparkstyret er Statens naturoppsyn (SNO) tilsynsmyndighet i verneområdene, jfr. lov om statlig naturoppsyn.»

SNOs arbeid med tilsyn/kontroll utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler, og følger gjeldende oppsynsinstrukser og føringer fra SNO sentralt. SNO Trofors er ansvarlig for koordinering av oppsynsinnsatsen.

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver. Nasjonalparkforvaltningen kan gjennom det årlige bestillingsmøtet fremme konkrete synspunkter på oppsynsbehov, og innspill til prioriteringer av disse.

Carl Norberg presenterer oppsynsrapport for 2020 i møtet.

Vedlegg:
1 Årsrapport Børgefjell 2020

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

RAPPORT

M-1813 | 2020

Årsrapport for 2020 fra SNO til Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre

SNO lokalt: SNO-Trofors

Det er kjøpt oppsynstjenester fra Statskog Fjelltjenesten, Namsskogan Fjellstyre og Røyrvik Fjellstyre

Forsidefoto: God oversikt over Vestre Rekarvatnet. Fotograf: Carl Norberg
Foto ovenfor: Revegetering langs sti Mattisflya. Fotograf: Namsskogan fjellstyre.

1. Organisering av SNOs arbeid med Byrkje/Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde

SNOs arbeid med tilsyn/kontroll og bestilte tiltak i Byrkje/Børgefjell nasjonalpark utføres i stor grad gjennom årlige tjenestekjøp fra Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene i Namsskogan og Røyrvik. Alt personell er utstyrt med SNO sine oppsynshjemler, og følger gjeldende oppsynsinstrukser og – føringer fra SNO sentralt. SNO Trofors er ansvarlig for koordinering av oppsynsinnsats og de tiltakene i tilknytning til Børgefjell som SNO har påtatt seg ansvar for Statskog Fjelltjenesten og fjellstyrene har også andre roller og oppgaver knyttet til verneområdene enn de som kommer som oppdrag fra SNO. For enkelte praktiske tiltak finansiert av tildelinger fra Miljødirektoratet gjøres egne avtaler mellom nasjonalparkstyret og Statskog/fjellstyrene. Dette gjelder for eksempel bygging av bruer og klopplegging. I slike prosjekter opptrer Statskog og fjellstyrene som entreprenører, og ikke som SNO. Noen av disse prosjektene nevnes også i denne rapporten.
I tillegg til oppdrag for nasjonalparkforvaltningen utfører oppsynspersonellet også en del registreringsarbeid gjennom nasjonale overvåkingsprogram knyttet til enkelte arter – spesielt jerv, kongeørn og fjellrev. Statskog Fjelltjenesten utfører også oppdrag for NINA i forbindelse med mangeårig forskningsprogram knyttet til verneområdet. Fjellstyrenes fjelloppsyn driver også oppsyn etter Fjelloven

Oppsynspersonell 2020 har i hovedsak vært Gjøran Stenberg for Statskog Fjelltjenesten. Lars Lorentzen har også bistått. På tiltaksarbeidet har også Hans Moasveen deltatt for Statskog Fjelltjenesten. For Namsskogan fjellstyre har Sissel Grongstad og Reidar Smalås vært utførende. Børje Cato Moen har gjort arbeidet for Røyrvik fjellstyre. Carl Norberg – SNO-Trofors - har vært hovedansvarlig for SNO arbeidet i Børgefjell, har koordinert årets bestillinger/planer, deltatt noe i felt, og ført årsrapporten i pennen.

Årshjulet for samarbeidet mellom nasjonalparkforvaltningen og naturoppsynet starter med et «bestillingsmøte 1» i november. Der rapporteres arbeidet som har vært gjennomført siste år, og man diskuterer oppgaver og prioriteringer for kommende år. Etter at økonomiske tildelinger og sentrale føringer er gitt, gjennomfører man et «bestillingsmøte 2» tidlig i det nye året. Da legger man mer detaljerte planer for årets arbeid. Fordi oppsynspersonellet som er involvert i Byrkje/Børgefjell NP er spredt på flere ulike etater og kontorsteder har man de siste årene gjennomført felles samordningsmøter på begynnelsen av året. Vinter, vår, sommer og høst er feltsesong for alle de ulike oppgavene i verneområdet. I noen grad blir oppgavene samordnet mellom de ulike aktørene, mens en del oppgaver har en klarere geografisk avgrensing.
I denne årsrapporten redegjør SNO for organisering av arbeidet i 2020, tidsbruk, gjennomført oppsyn og tiltaksarbeid.
Planlagt arbeid, foreslåtte tiltak og SNOs øvrige innspill til nasjonalparkstyret for 2021 er i understreket kursiv.

2. Tidsbruk på SNO-oppdragene og øvrige oppdrag

Det er til sammen brukt 568 timer på tilsyn/kontroll og bestilte SNO-tiltak i Børgefjell og Austre Tiplingan i 2020. Det alt vesentlige av dette er tid brukt i felt.
Statskog Fjelltjenesten og Namskogan fjellstyre har tilsammen brukt 250 timer på direkte oppdrag for nasjonalparkstyret. Dette har hovedsakelig vært forskjellige kloppleggingsarbeid. Det er brukt om lag 200 timer på registreringsarbeid for SNO i nasjonale overvåkingsprogram på jerv, fjellrev og kongeørn. Statskog Fjelltjenesten har brukt 120 timer knyttet til forsknings- og overvåkingsoppdrag for NINA. Fjellstyrene og Statskog Fjelltjenesten har også vært i verneområdene i forbindelse med oppdrag for grunneier og oppgaver i statsalmenning (drift av hytter, jakt-/fiskeoppsyn osv). Statskog Fjelltjenesten anslår dette til 230 timer, Namsskogan fjellstyre anslår 49 timer, mens fjelloppsynet Røyrvik har stor del av feltarbeidet sitt i den delen av nasjonalparken som ligger i Namsvatn statsalmenning, men kan ikke gi konkret anslag. Samlet tilstedeværelse i verneområdene av personell fra Statskog Fjelltjenesten, fjellstyrene og SNO utgjør på denne måten til sammen nesten ett årsverk. Disse tidsanslagene gjelder til utgangen av oktober. Noe tilstedeværelse i november og desember kommer i tillegg.

Folk og hunder på ski ved Tiplingan Foto: Carl Norberg

3. Kjerneoppgaver (kontroll, tilsyn, informasjon, mv)

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver (SNOs kjerneoppgaver).
I det årlige bestillingsmøtet er det likevel viktig at forvaltningsmyndigheten kommer med konkrete synspunkter på oppsynsbehov, og innspill til prioriteringer.
Nasjonalparkstyret for Byrkje/Børgefjell ba SNO om å ha særlig fokus i 2020 på enkelte områder, tidspunkter og typer aktiviteter:

Overvåke området spesielt mtp. ulovlig snøscooterkjøring. Prioritet på oppsyn ifb. helg. Kontroll av dispensasjoner. Økt fokus på motorferdsel i nordøstre del av verneområdene hvor snøscooterløype for rekreasjonskjøring går parallelt med verneområdegrense

En åpen snøscooterløype går nær vernegrensen i nord mellom Harvassdalen og Sverige, og det gis en del dispensasjoner for snøscootertransport til hytter i Austre Tiplingan. Oppsynet har vært jevnlig tilstede gjennom hele vintersesongen. Noe av kjøringen er kontrollert mht dispensasjon og kjørebok. Ingen forhold er anmeldt i 2020. Ut fra enkelte observerte spor er det likevel grunn til å tro at det til en viss grad kjøres flere turer enn angitt som vilkår i dispensasjon, samt at tillatt trase noen ganger fravikes. Dispensasjonene fra Sjånes til hyttene i Tiplingan beskriver en alternativ trase når isen på elva er utrygg eller ikke farbar. Denne alternative traseen kan også være vanskelig å bruke i perioder pga åpne bekker
SNO foreslår at man vurderer å justere den alternative traseen noe, slik at den faktisk kan brukes under vanskelige forhold.
Den kommunale scooterløypa mellom Harvassdalen og Sverige går nær vernegrensen. Det viser seg at den merkete løypa i virkeligheten går enda nærmere vernegrensen enn slik Hattfjelldal kommune har vedtatt, og slik den er tegnet inn på kommunens kart. Langs en del av denne traseen er det vedtatt forbud mot rasting, dvs mulighet for å raste innenfor 30 m på hver side av merket trase. Hattfjelldal kommune har imidlertid ikke satt opp skilt som varsler publikum om denne «Rasting forbudt»-sonen. Publikum kan derfor komme i fare for uforvarende - men ulovlig - kjøre inn i verneområdet.
SNO vil foreslå at nasjonalparkstyret kommer i dialog med Hattfjelldal kommune med sikte på flytting av merket trasè til der den er vedtatt, samt oppsetting av skilt «Rasting forbudt» langs løypa på begge sider av forbudsonen.
SNO vil fortsatt ha fokus på området for å forebygge og evt avdekke ulovlig kjøring.

Spor etter lekekjøring SV i parken. Slutten av april. Foto: Røyrvik fjellstyre

Økt oppsyn og kontroll i verneområdet i siste halvdel av april/1.mai langhelg

Oppsynet har de siste årene sørget for å være tilstede i verneområdene og i randområdene rundt Børgefjell i slutten av april og 1. mai-helgen. Både i 2018 og 2019 hadde vi nokså tidlig smelting, og føret har ikke vært av det beste. Værforholdene i denne perioden påvirker ferdsel og aktivitet i stor grad. Verken i 2018 eller i 2019 avdekket man noen alvorlige regelbrudd. I 2020 var værforhold i slutten av april bedre. Snøforholdene var nokså spesielle i 2020, med vinterlige forhold til langt ut i juni. Oppsynet hadde tilstedeværelse i store deler av parken i denne perioden – både på dagtid og –natt, hverdag og helg. I området Smalfjellet/Storelvdalen var det i slutten av april spor etter åpenbar ulovlig lekekjøring med snøscooter. Hovedvekten av sporene var utenfor verneområdet, men strakte seg også innenfor grensen. Ingen personer ble påtruffet, og forholdet er ikke anmeldt. For øvrig ble det ikke avdekket brudd på verneforskrift eller annet lovverk i denne vårperioden
Vårvinteren er en sårbar periode, og SNO vil planlegge tilstedeværelse på denne tiden også i årene som kommer.

Økt oppsyn i forbindelse med mulig reirplyndring i juni. Tilstedeværelse under høysesong. Fokus på droner, sykling mm

Mulig faunakrim har hatt et prioritert oppsyn på forsommeren de siste årene, og nasjonalparkstyret ønsket fortsatt fokus på dette i 2020. Vår og forsommer ble imidlertid preget av svært mye snø, sein smelting og sein hekkestart for de fleste arter. Vi fikk også en spesiell situasjon med Corona-pandemi, og en forventet økning av sommertrafikk. I samråd med forvalter og politiet nedprioriterte SNO fauna-krimrettet oppsyn tidlig på forsommer til fordel for noe større tilstedeværelse under høysesong for besøk i juli/august.
Sen start på fottursesongen kombinert med restriksjoner på kryssing av grensen mellom Sverige og Norge førte til at Børgefjellområdet allikevel ikke opplevde det samme økte besøkspresset sommeren 2020 som en del andre nasjonalparker i landet.
En periode var grensene til enkelte europeiske land åpne, og vi fikk noen utenlandske besøkende. En belgisk statsborger ble anmeldt for ulovlig droneflyging i Namskroken. Forholdet ble dokumentert og erkjent, men politiet henla saken av kapasitetshensyn.

Oppsyn med ferdselsforbudet i sone A – Orrejohken-jallah 20.juni-25.juli

Det ble gjennomført oppsyn i sone A i ferdselsforbudsperioden. Det ble ikke avdekket ulovlig ferdsel, eller spor etter dette i forbudsperioden.

Lappspurv. Foto: Gjøran Stenberg

4 Bestilte tiltak 2020

Gjennom bestillingsdialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO ble det avtalt en rekke tiltak for 2020. Nedenfor rapporteres kort for det enkelte tiltaket. For mange av tiltakene er det i tillegg levert mer eksakte data/opplysninger til øvrige databaser som Verneområdelogg og Artsobservasjoner, eller i egne delrapporter.

Planlagt arbeid, foreslåtte tiltak og SNOs øvrige innspill til nasjonalparkstyret for 2021 er i understreket kursiv.

Tilsyn og enkelt vedlikeholdsarbeid på eksisterende tilrettelegging

En hard vinter med mye snø har medført noe slitasje på anlegg. Løse, skjeve og knekte klopper er justert og reparert i Simskaret, Storelvdal, Øyum, Djupvasstien. Rørskarbrua er reparert, Bru over Storelva er forsterket. Det er gjort noe punktdrenering av enkelte våte partier langs sti til Namskroken.

Rive «steinbu» i Ranserdalen og fjerne søppel

En enkel steinbu i Ranserdalen ble bestilt fjernet og ryddet. Steinbua er etablert ved å legge gjerdestolper mellom steinblokker, på disse er det lagt flatstein som tak, stein er brukt som tetting mellom steinblokkene. Det er også benyttet plast i taket, plasten har gått i oppløsning og blitt spredt i området. Det er ikke gitt dispensasjon for oppsetting av bygget. Steinbua ble registrert i 2010, men antageligvis etablert tidligere. Steinbua var i dårlig forfatning. Den lå ved konvensjonsgjerde og materialer er muligens tatt fra gjerdet.
Steinbua er revet og søppel fjernet. Gamle gjerdepåler er samlet, og ligger på stedet, ved gjerdet.

Søppel

Oppsynet har plukket småsøppel fra stier og leirplasser når man har kommet over det. Slik rydding av småsøppel gjøres rutinemessig av oppsynet hvert år. Røyrvik fjellstyre melder at dette har et nokså stort omfang, og at ryddete områder gjerne har nytt småsøppel ved neste besøk.
I Orvasselva ble det meldt om en ødelagt kano som var fastklemt i elva, men da oppsynet kom til stedet for å rydde opp var kanoen borte. Trolig er den tatt med strømmen og sunket.
Reinbeitedistriktene som benytter Børgefjellområdene, samt driften av konvensjonsgjerdet mot Sverige, medfører at mye gjerdemateriell er fraktet inn i områdene. Noe av dette er materiell som brukes jevnlig og lagres fra år til år. Annet er kanskje materiell som har gått ut av bruk, og som derfor bør fjernes. Uansett er det viktig at lagring skjer på en forsvarlig måte, slik at det ikke utgjør en fare for dyreliv eller annet miljø.

SNO oppfordrer nasjonalparkstyret og reindriftsdistriktene/-myndighetene til å foreta en gjennomgang av dette med tanke på opprydding av materiell som ikke lenger er i bruk, samt rutiner for forsvarlig lagring.

Sekken fylles med søppel. Foto: Gjøran Stenberg

Lokalisering og fjerning av depo/utstyrskasser

Tidligere registrert trekasse i Austre Tiplingan LVO er funnet oppbrent. Ukjent hvem som har gjort dette. Et annen kjent depot i Austre Tiplingan LVO skulle vært fraktet ut vinter 2020. Corona reiserestriksjoner for eierne av utstyret medførte at utkjøring og opprydding er avtalt utsatt til 2021

Dokumentere og stedfeste båter/båtvrak i verneområdet

Nasjonalparkforvaltningen ønsker å få registrert båter som ligger i verneområde med posisjon, tilstand og mulig eier. En del av båtene er vrak som skal fjernes etter at mulig eier er forsøkt varslet. Hvis eier ikke kan avklares er det aktuelt å fjerne båt/båtvrak. Oppsynets

rolle her er å dokumentere og stedfeste båter og vrak, og evt eierskap dersom dette er kjent. Dersom eierskap er ukjent, det forvaltningsmyndigheten som evt må iverksette undersøkelser. Over flere år er det registrert båter og båtvrak. Disse er fortløpende lagt inn med stedfesting, opplysninger og bilder i Verneområdeloggen. En del båter ligger i umiddelbar tilknytning til private hytter. Disse båtene er lagt inn i Verneområdeloggen sammen med den aktuelle hytta. *Det finnes flere båter og båtvrak enn det som oppsynet så langt har fått registrert i 2020 og tidligere. Kartlegging bør videreføres*.

Båt ved Henriksvatnet. Foto: Røyrvik fjellstyre

Registrere og dokumentere endringer på bygg og anlegg

Det er en løpende kontrolloppgave for SNO å kontrollere at endringer på bygg og anlegg i verneområdet er i henhold til verneforskrift og til vilkår satt i dispensasjoner. Det er ikke anmeldt noen ulovligheter i slik forbindelse i Børgefjell/Austre Tiplingan i 2020.
En byggesak er rapportert til forvaltningsmyndigheten for en vurdering av om tiltaket er i samsvar med gitte tillatelser/vilkår. Denne saken er foreløpig ikke avsluttet, og kan føre til anmeldelse og/eller pålegg om retting.

Kartlegge og dokumentere fysiske inngrep

Det aller meste av fysiske inngrep (bygninger, bruer, gjerder, klopper, osv) i verneområdene er dokumentert med foto og posisjon, og lagt inn i SNOs Verneområdelogg (database). Her har

forvaltningen innsyn. Det er en løpende oppgave for SNO å supplere databasen med evt nye objekter man kommer over. Man gjør også et fortløpende arbeid med å supplere bildematerialet av allerede registrerte objekter ved nye besøk, slik at man sikrer seg oppdatert status og evt fanger opp endringer som er gjort. I 2020 er oversikten supplert med nye registreringer. Man har også gjort en viss innsats for å legge inn nye bilder på installasjoner som er registrert tidligere
Arbeidet videreføres fortløpende.

Kartlegge og dokumentere kjørespor

Reindrifta i tilknytning til Børgefjell har brukt barmarkskjøretøy i mange år. Terrenget er slik at det kan kjøres på store arealer. Kjørespor er dels etter faste traseer (til hytter og anlegg) og dels fritt i terrenget i forbindelse med samling og driving. I 2020 har oppsynet gjort noen nye registreringer av slike "nye" spor og utvidete spor. Dette er lagt inn som registreringer i Verneområdeloggen. Men våre registreringer foreløpig er svært ufullstendige og usikre.
Det er en svært stor oppgave å kartlegge og dokumentere alt av kjørespor. Et systematisk registreringsarbeid av dette i regi av SNO vil overskride vår kapasitet. Foreløpig er det også usikkerhet ved ønsket metodikk for registering og vurdering av slik terrengpåvirkning.
SNO ser behovet for bedre kunnskap om kjøreskader i Børgefjell – både lokalisering og betydning. *Men vi vil foreslå at forvaltninga vurderer å gjennomføre dette ved fjernanalyse/GIS med ekstern hjelp. Dette kan evt suppleres av konkrete bestillinger til SNO om punktoppfølging etter nærmere beskrevet metodikk. F.eks som bevaringsmål og overvåking gjennom Natreg/Natstat – systemet.*

Kjørespor i Orvassdalen. Foto: Røyrvik fjellstyre

5. Gjennomførte tiltak utenom SNO-oppdragene

Statskog Fjelltjenesten har i 2020 ferdigstilt klopplegging i Simskaret. Klopplegging til ny bru i Storelvdalen er utført. Klopplegging og stirydding fra Øyum er gjennomført.
Røyrvik fjellstyre har ikke hatt direkte oppdrag fra nasjonalparkstyret i 2020, men ønsker å spille inn følgende forslag:
Klopplegging av sti fra grensen mot Sverige til Orvatnet, samt reparasjon av bru over Orvasselva.

Røyrvik fjellstyre foreslår å reparere bru over Orvasselva.
Fotot: Røyrvik fjellstyre

6. Kort om status på nasjonale overvåkingsprogram i Børgefjellområdet

Yngleovervåking jerv – det er dokumentert èn jervyngling innenfor vernegrensene i Børgefjellområdet i 2020.
Fjellrev – det er ikke dokumentert yngling av fjellrev i Børgefjell 2020. Gjennomførte smågnagerfangster viste at det har vært et bunnår for smågnagere, og konsekvensene for fjellreven er ikke overraskende
Kongeørn – Børgefjellområdet inngår i ett av 12 såkalte intensivovervåkingsområder for kongeørn i Norge. Hvert intensivområde består av 15 kongeørnterritorier, hvor hvert av disse kan ha flere mulige reirplasser. Noen av de 15 territoriene ligger innenfor eller i nærheten av verneområdene i Børgefjell. Det ble dokumentert 4 vellykkete hekkinger i overvåkingsområdet i 2020, mot 9 i 2019
Jaktfalk – Det var kun 1 vellykket hekking av jaktfalk i Børgefjell i 2020. Mye dårlig vær, som spesielt i mai spesielt i mai kan ha vært medvirkende til årets dårlige produksjon.

Sjekk av jaktfalk. Foto: Carl Norberg

7. Øvrige vurderinger og innspill

Hengebru over Ranserelva
I tilknytning til konvensjonsgjerdet er det bygget en større hengebru over Ranserelva. Etter hva SNO forstår er det det svenske sametinget som er eier/står ansvarlig for reingjerdet og anleggene i tilknytning til det. Brua er ikke bygget for friluftsliv eller nasjonalparkens behov, men brukes allikevel åpenbart av turfolk, når elva er stor.
Rekkverkene på brua er ødelagt, og brudekket er skadet. Dette har vært tilstanden i flere år. Slik brua framstår nå er den utrygg/farlig å bruke, og anlegget er i ferd med å bli søppel. Det er i utgangspunktet brueier som er ansvarlig for tilsyn og vedlikehold.

SNO oppfordrer forvaltningsmyndigheten til dialog med det svenske sametinget som brueier. Brua bør enten rives og fjernes, eller repareres. En reparasjon er et nokså enkelt og lite kostbart tiltak, da bruas hovedkonstruksjon er intakt.

Brua over Ranserelva Foto: Gjøran Stenberg

Reindriftas barmarkskjøring

I verneforskriftens § 2 står det at "området skal kunne brukes til reindrift".
Reindrifta har gjennom § 6.2b direkte hjemmel til "bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med reindrift".
I § 6.3 står at "Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til (…) bruk av barmarkskjøretøy i forbindelse med utøving av reindrift hvor det foreligger godkjent driftsplan".
I Børgefjell har reindrifta benyttet seg av barmarkskjøretøy i mange år, men uten at det foreligger gyldig dispensasjon etter verneforskriften, og kjøringen reguleres derfor ikke gjennom vilkår eller planer.
Etter forskriften er all barmarkskjøring i regi av reindrift innenfor grensene til verneområdene i Børgefjell ulovlig slik det praktiseres i dag.
For SNO som tilsynsmyndighet er dette en vanskelig situasjon. På den ene siden har man klare brudd på verneforskriften gjennom en aktivitet/påvirkning som kan skade eller true verneverdiene. På den andre siden er dette en langvarig, kjent uenighet mellom forvaltningsmyndighet og reindriftsnæringen i området.
Normalt vil slike forskriftsbrudd medføre anmeldelser fra SNO. Det har man så langt valgt å ikke gjøre fordi man betrakter situasjonen som en uløst forvaltningsoppgave.

SNO oppfordrer nasjonalparkstyret og reindriftsnæringen i området å finne avklaringer som kan løse situasjonen.

Sjekk av fjellrevhi 10.juni Foto: Carl Norberg

Snøspurv. Foto: Gjøran Stenberg

Statens naturoppsyn
Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01
E-post: post@naturoppsyn.no | **Nett:** naturoppsyn.no
Post: Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim
Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og Miljødepartementet. Statens naturoppsyn (SNO) er Miljødirektoratets feltpersonell.

SNO ivaretar nasjonale miljøverdier og forebygger miljøkriminalitet. Oppgavene spenner fra kontroll og overvåking, til skjøtsel i verneområder, tilrettelegging i viktige natur- og kulturminne-områder, informasjon og formidling.

SNO har også mange oppgaver knyttet til store rovdyr, både registrering av bestander, dokumentasjon av skader på husdyr og tamrein, og uttak av dyr det er gitt fellingstillatelse på. Ledelsen i SNO sitter i Trondheim, og vi har ca. 60 lokalkontorer spredt over hele landet.

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/12004-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 27.10.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Børgefjell	1/2020	18.11.2020
Børgefjell nasjonalparkstyre	17/2020	25.11.2020

Saksprotokoll i Arbeidsutvalg for nasjonalparkstyret Børgefjell - 18.11.2020

Behandling:

Forvalter gjennomgikk forvalters forslag til tiltak for 2021 som stort sett er hentet fra tiltaksplanen i vedtatt besøksstrategi

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at det søkes tiltaksmidler for følgende tiltak i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde i 2021:

- Startpunkt/infopunkt Simskardet - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, skilting, utvidelse parkeringsareal, stitilrettelegging mm
- Startpunkt/infopunkt Namsvatn - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, oppholdsområde, sittegrupper mm
- Infopunkt Røyrvik - innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik/startpunkt Viewpoint Børgefjell.
- Infopunkt Namsskogan på Trones - samarbeid med besøkssenter rovdyr
- Skjøtsel av sti ved Orvatnet - stiforsterkning ved supplerende klopplegging
- Supplerende klopplegging av sti til Viewpoint Børgefjell.
- Løveskilt med evt. underskilting og skiltstenger.

Arbeidsutvalgets innspill til ønsket SNO ressurs for 2021 framgår av oversikt datert 18.11.2020

Nasjonalparkstyret delegerer sluttføringen av bestillingsdialogen med Miljødirektoratet til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter.

Enstemmig vedtatt

Bestillingsdialog 2021 - Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde

Forvalters tilrådning:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar at det søkes tiltaksmidler for følgende tiltak i Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan landskapsvernområde i 2021:

- Startpunkt/infopunkt Simskardet - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, skilting, utvidelse parkeringsareal, stitilrettelegging mm
- Startpunkt/infopunkt Namsvatn - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, oppholdsområde, sittegrupper mm
- Infopunkt Røyrvik - innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik/startpunkt Viewpoint Børgefjell.
- Infopunkt Namsskogan på Trones - samarbeid med besøkssenter rovdyr
- Skjøtsel av sti ved Orvatnet - stiforsterkning ved supplerende klopplegging
- Supplerende klopplegging av sti til Viewpoint Børgefjell
- Løveskilt med evt. underskilting og skiltstenger.

Arbeidsutvalgets innspill til ønsket SNO ressurs for 2021 framgår av oversikt datert 18.11.2020

Nasjonalparkstyret delegerer sluttføringen av bestillingsdialogen med Miljødirektoratet til arbeidsutvalget og nasjonalparkforvalter.

Hjemmelsgrunnlag
Styrets vedtekter § 8.2 Skjøtsel og tilrettelegging:
Som forvaltningsmyndighet skal styret ut fra naturmangfoldlovens § 33 og verneformålet i de enkelte verneforskrifter vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging. Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging skal, jf. §§ 35 og 36 siste ledd, inngå i en forvaltningsplan eller besøksstrategi godkjent av Miljødirektoratet.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltningsplaner/skjøtselsplaner. Styret skal etablere et nært samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt (SNO, fjellstyrene og fjelltjenesten).

Nasjonalparkstyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtsels- og forvaltningstiltak i verneområdene.

Det skal være en bestillingsdialog mellom styret og Miljødirektoratet. Styret tildeles årlig midler til skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltningsplaner/skjøtselsplaner. Tildelingene skjer over budsjettet til Miljødirektoratet ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året.

Bestillingsdialogen er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og SNO lokalt for å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt. Bestillingsmøtene er en arena for rapportering fra SNO lokalt, drøfting av status, utfordringer og tiltaksbehov. Dette er et grunnlag for forvaltningsmyndighetens innmelding av behov

for oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak, samt innmelding av behov for tiltaksmidler til MD/SNO.

Føringene for disponeringen av de statlige tiltaksmidler for verneområdene – post 1420.31 fremgår av brev av 03.11.2020 fra Miljødirektoratet. I brevet presiseres det at budsjettpost 1420.31 er en statlig **investeringspost** og ikke en tilskuddspost, innmeldingen skal utelukkende være for midler til tiltak i regi av styret som forvaltningsmyndighet, og ikke en liste over tiltak som kommuner, private aktører eller andre ønsker å utføre. Videre står det at innmeldingen skal være forvaltningens liste over prioriterte tiltak som planlegges gjennomført i 2021, ikke en flerårig tiltaksliste inkludert tiltak som ikke skal gjennomføres i 2021.

I utgangspunktet er det tiltak initiert av nasjonalparkforvaltningen alene, eller i samarbeid med grunneier (Statskog) eller andre offentlige myndigheter som kan finansieres ved tiltaksmidlene. En forutsetning er at tiltaket er forankret i en forvaltningsplan, sårbarhetsanalyse eller godkjent besøksstrategi.

Besøksstrategien for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark ble vedtatt av nasjonalparkstyret i møte 03.10.2019 og godkjent av Miljødirektoratet i brev av 18.11.2019. Dette betyr at foreslåtte tiltak i besøksstrategien kan søkes finansiert av tiltaksmidler. De fleste av tiltakene som foreslås for 2021 er hentet fra tiltaksplanen til besøksstrategien.

Bestillermøte 1 ble avhold 18.11.2020 mellom arbeidsutvalget, SNO, fjelltjenesten og fjellstyrene. Her ble forslag til tiltak og ønsket om SNO ressurs for 2020 gjennomgått.

Arbeidsutvalget innstiller på at det søkes tiltaksmidler til følgende prosjekter/tiltak i 2021:

Startpunkt/infopunkt Simskardet - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi.
Samarbeidsprosjekt med Grane nasjonalparkkommune, Statskog og Grane næringsutvikling. Omhandler utvidet parkeringsplass, oppholdsområde med stier, gapahuker, informasjonstavler og tilknytning til «Simskardrunden» Statskog planlegger oppgradering av Simskardhytta. Er gjennomført befaring med reindriften i området og skisser er justert ift. reindriftens behov.

Startpunkt/infopunkt Namsvatn - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, oppholdsområde, sittegrupper mm
Tiltak i besøksstrategien med større oppgradering av innfallsport Namsvatn med oppsett av infotavler, portalskilt, skilting, oppholdsområde mm. Dialog med grunneier ift. konkret område.

Infopunkt Røyrvik - innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik/startpunkt Viewpoint Børgefjell.
Samarbeidsprosjekt med Røyrvik nasjonalparkkommune. Røyrvik skal etablere startpunkt for Viewpoint Børgefjell ihht. veileder for innfallsporter som også skal være innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik i kommunesenteret. Nasjonalparkforvaltningens andel i prosjektet omfatter utvikling av informasjon med utstilling på infopunkt i Røyrvik sentrum. Forankret i besøksstrategien og prosjektplanen for innfallsporten til nasjonalparkkommunen Røyrvik

Infopunkt Namsskogan på Trones - samarbeid med besøkssenter rovdyr
Samarbeidsprosjekt med besøkssenter rovdyr på Trones og Namsskogan nasjonalparkkommune. Besøkssenter nasjonalpark i Lierne og nasjonalparkforvaltningen for Lierne- Blåfjella/Skjækerfjella nasjonalparker er også inkludert i samarbeidet. Omhandler etablering av informasjonspunkt ved familieparken på Namsskogan med søkelys på nasjonalparkene og nasjonalparkkommunene.

Skjøtsel av sti ved Orvatnet - stiforsterkning ved supplerende klopplegging
Behov for skjøtsel på sti ved Orvatnet pga. ferdsel. Strekningen fra riksgrensen til båtnaust ved Orvatnet har slitasjeskader hvor det foreslås klopplegging som tiltak. Deler av stien er klopplagt tidligere.

Supplerende klopplegging av sti til Viewpoint Børgefjell
Deler av stien opp til Viewpoint Børgefjell er klopplagt tidligere, etter etablering av utkikkspunktet har trafikken økt betraktelig og en ser behov for supplerende klopplegging.

Anskaffelse av løveskilt med underskilt og skiltstenger
En del av skiltingen som markerer grensene for verneområdene, såkalt «løveskilt» begynner å bli dårlig og trenger fornying og supplering. I den anledning må det også vurdere om en skal ta i bruk underskilt på disse, eks. skilting om droneforbud og sykkelforbud. Det bør også foretas vurderinger om det skal settes opp skilt på nye krysningspunkter. Økonomisk behov for kjøpt av skilt og skolemateriell meldes inn nå, evt. vurderinger om hvordan skiltingen skal utføres kan nasjonalparkstyret diskutere som egen sak.

Vedlegg:
- Brev fra Miljødirektoratet av 03.11.2020 vedr. rammer og opplegg for verneområdestyrer - Innmelding av behov for tiltaksmidler og bestilling av tjenester av SNO – 2021
- Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder
- Innspill om ønsket SNO ressurs 2021
- Prioritering av tiltak 2021 – innmelding av økonomisk behov.

Til forvaltningsmyndighetene for verneområder

Trondheim, 03.11.2020

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2020/14604	Vibeke Husby

Rammer og opplegg for Fylkesmannen og verneområdestyrer - innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder og bestilling av tjenester fra SNO - 2021

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområder. Frist for innmelding er 10. januar 2021. Innmeldingen skal bygge på bestillingsmøter mellom Fylkesmannen/verneområdestyrer og SNO lokalt, og prioritering av oppsynsinnsats fra SNO skal inngå i møtene. Kommuner med delegert forvaltningsmyndighet skal inviteres til bestillingsmøtene hos Fylkesmannen.

1. Post 1420.31 – Midler til tiltak i verneområder

Forutsetninger for og prioritering av tiltak

Det overordnede målet for bruken av tiltaksmidlene er at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres. For å kunne nå dette målet, er det viktig at tiltak som bedrer tilstanden til verneverdiene prioriteres høyt. Ved tildeling av midler følges derfor bestemte prioriteringer, og *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder* skal følges, se vedlegg 1.

Alle innmeldte tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- eller skjøtselsplan, besøksstrategi eller andre relevante styringsdokumenter. For 2021 ønsker vi å koble tiltaksplaner i FPNV (Forvaltningsplan på nett) til søknadskjema i ESS. FPNV-tiltaksplaner skal kunne åpnes i ESS, og FPNV-tiltak velges direkte inn i søknadsskjemaet. FPNV-tiltak og tiltak som er lagt inn på tradisjonelt vis, skal kostnadsberegnes og prioriteres på samme måte som før.

Midler til kartlegginger og andre nødvendige utredninger som er knyttet til tiltak, kan tildeles over tiltaksposten.

Fylkesmannen har ansvar for å kontakte kommuner med forvaltningsmyndighet for mindre verneområder for å registrere behov for tiltaksmidler. Innmeldte behov skal samordnes og prioriteres av fylkesmannen i dialog med kommunene og inngå i den samlede prioriterte bestillingen.

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo|
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Pågående skjøtselstiltak

For Fylkesmannen kan det omsøkes en ramme på inntil kr. 150 000 per fylke for pågående skjøtselstiltak. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom behovet skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Fremmede arter

For bekjempelse av mink, rynkerose og stillehavsøsters er det utarbeidet handlingsplaner (DN-rapport 5-2011, DN-rapport 2013-1 og Rapport M-588, 2016). Prioriteringer gitt i handlingsplanene skal følges ved innmelding av behov for midler til slike tiltak, og metodene som er gjengitt i planene skal benyttes.

Ved minkbekjempelse kan fellingsinstruksen kun tas i bruk av tjenesteytere som er kontraktert av SNO.

Miljødirektoratet satte i 2019 i gang et pilotprosjekt for å styrke arbeidet med hogst av fremmede treslag i verneområder. Vi ber om at forvaltningsmyndighet prioriterer å forberede og gjennomføre hogsttiltak knyttet til denne piloten også i 2021.

Informasjonstiltak

Alle informasjonstiltak som iverksettes skal være i henhold til merkevaren Norges nasjonalparker og være forankret i en besøksstrategi. For verneområder forvaltet av verneområdestyrer og for verneområder med status som Ramsarområde, skal besøksstrategier sendes til Miljødirektoratet for faglig godkjenning. Alle henvendelser knyttet til merkevare rettes til merkevare@miljodir.no.

Områder som har, eller tåler mye besøk, områder som har særlig sårbare naturverdier (kanalisering), samt bynære områder skal prioriteres ved utarbeidelse av besøksstrategier.

Informasjonstiltak i prioriterte områder meldes inn via ESS. Fylkesmennene må også samordne og gjøre en prioritering av forslag om informasjonstiltak fra kommuner med delegert forvaltningsmyndighet.

For fylkesmenn vil det for 2021 bli avsatt en ramme på kr. 200 000 per fylke til informasjonstiltak og diverse driftsmidler. Der fylker er slått sammen, vil rammen kunne økes tilsvarende. Dersom fylkesmannens behov skulle overstige tildelt ramme, må overskytende tiltak spesifiseres som egne tiltak i ESS. Info-tiltak som SNO skal være økonomisk ansvarlig for, meldes uansett inn som enkelttiltak i ESS.

Verneskilt og skiltstenger

Totalt behov for antall verneskilt, underskilt og skiltstenger meldes inn sammen med de andre tiltakene i ESS. Det skal benyttes en egen linje for skilt og en annen for stenger, og respektive antall og type skilt/stenger oppgis i merknadsfeltet.

Verneskilt og underskilt bestilles fra Grafika AS via deres hjemmesider: https://www.grafika.no/verneskilt. Retningslinjene for bruk av verneskilt er justert, og det er utviklet et opplegg for å ta i bruk underskilt med spesiell lokal tilpasning. Disse retningslinjene er inntil videre publisert på Grafika sine nettsider.

Skiltstenger til verneskiltene bestilles fra Reklameservice AS via deres bestillingsløsning: https://miljodir.reklameservice.no/. Bestillingsløsningen krever innlogging, passordet er *miljodirektoratet*. Se eget notat om festeanordninger for verneskilt (vedlegg 2).

2. Innmeldinger av diverse andre behov

Driftsmidler til verneområdestyrer

For 2021 skal verneområdestyrene melde inn ønske om driftsmidler over post 1420.21 i ESS. Nærmere om hva det kan søkes om finnes i veiledningen til søknadsskjemaet i ESS under "Bestillingsdialog", "Behovsinnmelding fylkesmannen".

Forvaltningsplaner og bevaringsmål

Alle nye forvaltningsplaner, samt planer som er i oppstartsfasen, skal utarbeides i det nettbaserte FPNV-systemet. Tidligere ba vi fylkesmennene melde inn behov for midler til forvaltningsplaner via ESS over 31-posten. Behov for midler til forvaltningsplaner skal nå meldes inn i ESS, i tråd med ny rutine for innmelding; altså en egen inngang for innmelding av behov for midler over post 1420.21.

Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak. I 2021 skal forvaltningsmyndigheten (i samråd med SNO) etablere bevaringsmål i NatStat for minst tre tiltak der målsetningen er å bedre/opprettholde naturtilstanden, jf også foreløpig tildelingsbrev for Fylkesmannen.

Bevaringsmål legges inn i Fagsystem for verneområdeforvaltning (NatStat). Alle bevaringsmål i NatStat skal overvåkes i samsvar med oppsatt overvåkningsfrekvens. Før nye bevaringsmål legges inn i NatStat, må rutiner for overvåking avtales med SNO, eventuelt med andre aktører. All overvåking av bevaringsmål skjer ved hjelp av NatReg.

Ferdselstellere

Behov for Miljødirektoratets elektroniske ferdselstellere meldes inn i ESS. Det skal både meldes inn behov for å kunne beholde tellere som allerede er i bruk og behov for nye tellere. Behovet må begrunnes da det erfaringsvis er stor etterspørsel etter tellere. Behov for personalressurser i felt fra SNO for oppsetting og drift, meldes inn i SNOs bestillingsskjema. SNO eller en av SNOs tjenesteytere (etter avtale med SNO) skal bistå ved utsetting og innrapportering av koordinater, stedsnavn og innlegging i basen.

Marint søppel

Det er flere av forvaltningsmyndighetene som melder inn behov for opprydding av søppel. Miljødirektoratet har en egen tilskuddspost (post 71) som omhandler marin forsøpling. Fylkesmennene vil her kunne oppfordre frivillige og ideelle organisasjoner og stiftelser, private bedrifter, selvstendige kommunale og interkommunale selskaper og samarbeidsorganer (som

friluftsråd) til å søke (se egen post i ESS) for å få til et samarbeid om rydding innenfor de kystnære verneområdene. Minstesummen det kan søkes om over denne ordningen er kr. 300.000. Behov for midler til mindre tiltak knyttet til rydding av marint søppel i verneområder kan meldes inn i ESS over post 31.

3. Innspill til prioriteringer og bestilling av personalressurser fra SNO-personell

Bestillingsmøtet mellom forvaltningsmyndigheten og SNO-lokalt skal sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av tiltak i felt som SNO kan utføre. Bestillingsmøte 1 avholdes i november/desember hvor rapport og erfaringer fra året som har gått gjennomgås. Både forvaltningsmyndighet og SNO bidrar med sine erfaringer og diskuterer utfordringer og behov for kommende år. Bestillingene sendes inn innen 10. januar 2021. Etter budsjettildelingen til forvaltningsmyndigheten, gjennomføres bestillingsmøte 2 hvor endelig prioritering av SNOs innsats avtales.

Innspill og bestillinger fra Fylkesmannen skal omhandle hele Fylkesmannens og SNOs oppgaveportefølje på miljøområdet (Vedlegg 3, arkfane 1).

Innspill og bestillinger fra nasjonalpark- og verneområdestyrer omhandler kun oppgaver knyttet til forvaltning av verneområdene de forvalter (vedlegg 3, arkfane 2).

SNO er selv ansvarlig for planlegging, prioriteringer og økonomi for gjennomføring og rapportering av tilsyns- og kontrolloppgaver. Det er likevel viktig at forvaltningsmyndigheten drøfter faglige utfordringer og tilsynsbehov med SNO og kommer med innspill til prioriteringer av tilsyn- og kontrollvirksomheten for kommende år. Forvaltningsmyndighetene kan i tillegg ha behov for å få utført feltoppgaver som registreringsarbeid eller tiltak i verneområder (informasjons-, restaurerings-, skjøtsels- eller tilretteleggingstiltak). Bestilling av slike tiltak fra SNO-lokalt drøftes på bestillingsmøtet. Bistand fra SNO til tiltak i regi av revidert *Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025),* legges også inn i skjemaet.

Bestillingsoppgavene sendes SNO (postmottak@miljodir.no) på vedlagte bestillingsskjema (se vedlegg 3). SNO vil avstemme disse oppgavene opp mot andre pålagte oppgaver, samt kapasitet og kompetanse for øvrig.

Oppgaver knyttet til registrering og skjøtsel av kulturminner må avklares med regional kulturminnemyndighet før de meldes inn til SNO-lokalt, dette for å vurdere muligheten for å samkjøre ønskede tiltak.

For tilsynsoppdrag i verneområder forvaltet av Fylkesmannen, ønskes det at fylkets «Skjema tilsynsbehov i verneområdene» brukes som grunnlag og at aktivitetsomfanget diskuteres og eventuelt justeres.

4. Elektronisk søknadssenter (ESS)

Elektronisk søknadssenter (ESS) vil være klar for innmelding i uke 48.

Behov for tiltaksmidler skal meldes inn med netto beløp, det vil si uten merverdiavgift. Den regnskapsmessige håndteringen ved bokføring av merverdiavgift, omtales i Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Innmeldingen skal være forvaltningsmyndighetenes prioriterte liste over tiltak som planlegges gjennomført i 2021.

Tiltaksmidlene vil bli tildelt i hovedtildelingen i februar 2021. Dersom det skulle bli behov for supplerende tildelinger knyttet til uforutsette utgifter, meldes behov inn på e-post, se adresser under.

Når verneområdestyrer melder inn behov for tiltaksmidler, skal "søker" legges inn med navnet på verneområdestyret.

Det er viktig at det på bestillingsmøtene er enighet om hvem som skal stå oppført som økonomisk ansvarlig for de ulike tiltakene.

Dersom klimatiske forhold, som frossen mark, eller andre faktorer gjør at enkelttiltak bør realiseres før det formelle tildelingstidspunktet, må tiltaket forhåndsklareres med Miljødirektoratet, ved:

- Vibeke Husby (vibeke.husby@miljodir.no) for verneområder forvaltet av Fylkesmannen
- Line-Kristin Larsen (line-kristin.larsen@miljodir.no) for verneområder forvaltet av verneområdestyrer

Forhåndsklareringen forutsetter at tiltaket er høyt prioritert i bestillingen. De aktuelle tiltakene legges *både* inn med prioritering i ESS og formidles i egen e-post.

Frist for forvaltningsmyndigheten for innmelding i ESS og for bestilling av SNO-ressurs er **10. januar 2021**.

Elektronisk søknadssenter https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/

5. Rapportering

Rapporteringen av mer-/mindreforbruk skal skje i forbindelse med rapport pr. 31. aug. 2021 og Endelig årsrapport (EÅR) pr. 31. des. 2021. Samtidig med EÅR skal det i 2021 rapporteres på enkelttiltak finansiert over post 1420.31 via ESS. Manglende rapportering kan få konsekvenser for senere tildelinger.

Planlagte tiltak som ikke blir realisert, rapporteres fortløpende til Miljødirektoratet. Det vil da bli frigjort ledige tiltaksmidler som kan komme andre verneområder til gode.

Vedlegg:

1. Strategi for bruk av tiltaksmidler 2020-2025
2. Notat om festeanordninger for verneskilt
3. Skjema for innspill om ønsket SNO-ressurs

Adresseliste:
Alle fylkesmenn
Alle verneområdestyrer
Alle kommuner med delegert forvaltningsmyndighet for verneområder

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	**Morten Kjørstad**
avdelingsdirektør	avdelingsdirektør
Land- og friluftslivsavdelingen	Statens naturoppsyn

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder, 2020-2025

Innledning

Regjeringen vil bevare et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner, og en god forvaltning av verneområder er viktig for å kunne nå dette målet. Regjeringen ferdigstilte i 2019 Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene, og ett av tiltakene i planen er å oppdatere strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder innen 2021. Ifølge tildelingsbrevet til Miljødirektoratet for 2019 skal "Styrket ivaretakelse av verneverdiene i verneområdene og oppfølging av handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene" prioriteres. Tiltaksmidlene fordeles på bakgrunn av dagens trusselbilde og har som formål å ivareta, samt forbedre tilstanden i verneområdene. Midlene prioriteres derfor til tiltak som virker avbøtende på negative påvirkningsfaktorer der verneverdiene er truet.

Klimaendringene kan forventes å gi økt stress for mange av artene og naturtypene i verneområdene og kan gi endringer i sammensetningen av arter. For å minimere de negative effektene av klimaendringer på verneverdiene, må andre negative påvirkninger begrenses mest mulig. Eksempler på dette er gjengroing, forstyrrelser og forurensning. I tillegg bør forvaltningen av verneområder nå ta ekstra hensyn til klimaeffekter i planlegging av tiltak. Skjøtselstiltak, som fjerning av fremmede arter, må for eksempel antas å øke i omfang som følge av klimaendringene, og planlegging av tilretteleggingstiltak som etablering av stier og broer, må ta høyde for økte nedbørsmengder med påfølgende flom- og rasfare.

Tiltaksposten – Statsbudsjettets kap./post 1420.31

Det overordnede målet for forvaltning av verneområder er å ivareta verneformålet og verneverdiene i det enkelte verneområde. Postbeskrivelsen for post 1420.31 Tiltak i verneområde, gir viktige formelle rammer for hvordan tiltaksmidlene skal disponeres. Størrelsen på tiltaksposten avsettes i hvert års statsbudsjett og har i de siste årene økt. I statsbudsjettet for 2019 (Prop.1S (2018-2019) står følgende:

"Midlane går til tiltak som er naudsynte for å ta vare på verneverdiane, inkludert utgreiingar som er naudsynte før tiltak, informasjonstiltak og skjøtsels- og tilretteleggingstiltak. Tilretteleggingstiltaka omfattar opparbeiding av stigar, klopping og merking for å betre tilgjenget i verneområda og samstundes styre ferdsla i og rundt sårbar natur i verneområda. Midlane nyttast òg til informasjonstiltak i alle typar av verneområde i samband med ny merkevare for Noregs nasjonalparkar og til utarbeiding av besøksstrategiar for nasjonalparkar og andre verneområde med store besøkstal eller særskilde utfordringar. Alle tiltak skal vere i tråd med godkjent forvaltings-/skjøtselsplan for verneområda og andre relevante styringsdokument."

Posten for tiltaksmidler er en statlig investeringspost for forvaltningsmyndighetenes prioriterte tiltak i verneområder. Midlene skal derfor kun benyttes til tiltak i forvaltningsmyndighetens egen regi, ev. til kjøp av tjenester for gjennomføring av tiltakene. Midlene kan ikke benyttes som tilskudd til andre aktører. Drift og vedlikehold av infrastruktur (veier, toaletter, parkeringsplasser o.l) utenfor verneområdene finansieres ikke over tiltaksmidlene.

For å kunne ivareta verneverdiene innenfor verneområder, vil det av og til være nødvendig å gjennomføre tiltak også utenfor verneområdene. Dette betinger samarbeid og avtale med grunneiere. Et eksempel på et slikt tiltak er når uttak av fremmede arter innenfor og utenfor vernegrensene må sees i sammenheng for at tiltaket skal få optimal effekt.

For å oppnå en god forvaltning av verneområder, kan det være nødvendig med generelle naturkartlegginger, sårbarhetsvurderinger, brukerundersøkelser, utarbeidelse av forvaltnings- og skjøtselsplaner, overvåking og

utarbeidelse av nettsider o.a. Slike tiltak finansieres ikke over kap./post 1420.31, men over andre budsjettposter.

Forutsetning for tildeling av midler

Tiltak skal være forankret i en skjøtsels- eller forvaltningsplan, en besøksstrategi for området eller andre relevante styringsdokumenter.

I forkant av innmeldingen må formaliteter rundt tiltaket være avklart, som planavklaringer og innhenting av nødvendige tillatelser for gjennomføring av tiltaket. I tillegg må eierforhold og tilsyns-/drift- og vedlikeholdsavtaler være avklart.

I Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene er det presisert at "For større installasjoner som fugletårn mv. er det krav om en betydelig samfinansiering fra andre for å kunne prioritere tiltaket. Videre må eierforholdet og vedlikeholdsansvaret avklares på forhånd."

Prioriteringer ved bruk av midler til tiltak i verneområder

Klima – og miljødepartementet har bedt om en styrket ivaretagelse av verneverdiene i verneområdene. Bedring av tilstanden i verneområder, slik at antall truede verneområder reduseres, vil derfor ha fokus. De største negative påvirkningsfaktorene er gjengroing, fremmede arter, forstyrrelse av dyrelivet, tekniske inngrep og slitasje på vegetasjon, figur 1.

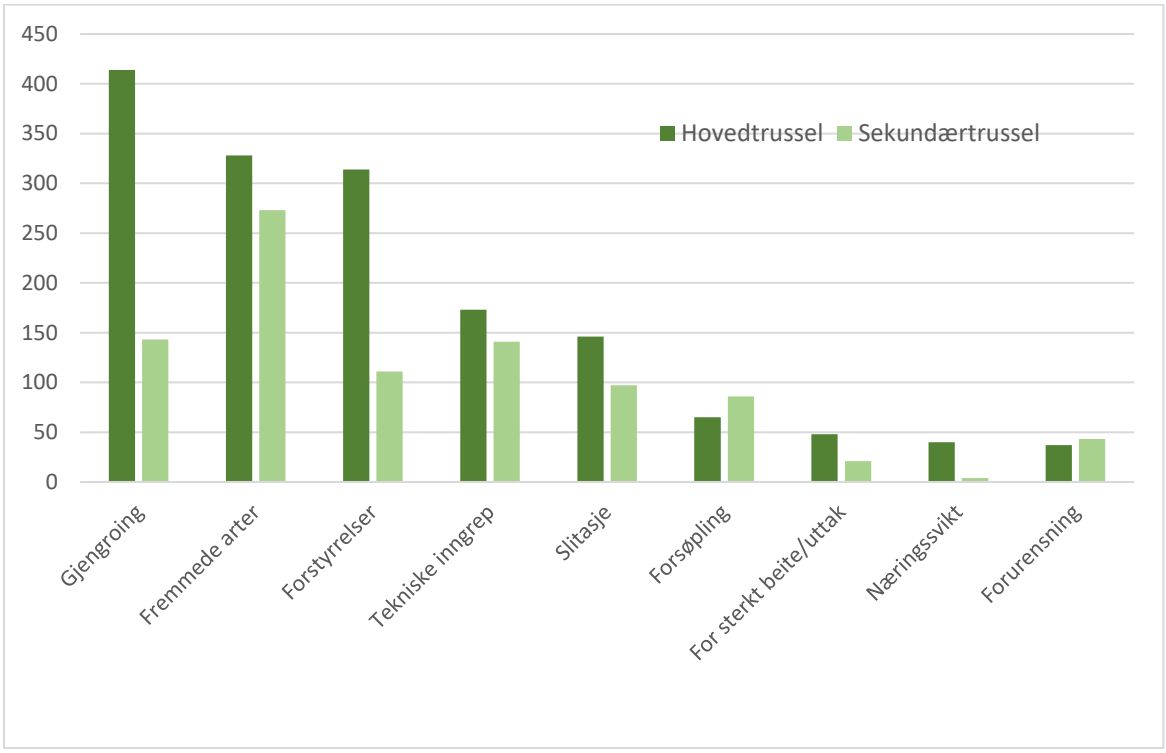

Figur 1. Trusselfaktorer i verneområder pr 31.12.2017

Ved fordeling av midler til skjøtsel og besøksforvaltning, skal tiltakene som gir størst positiv effekt på tilstanden og som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer prioriteres.

Etablerte skjøtselstiltak i naturtyper som krever kontinuerlig skjøtsel for å opprettholde god tilstand (løpende

skjøtsel), skal prioriteres høyere enn nye, større prosjekter. Det finnes likevel tilfeller der strakstiltak bør prioriteres. Dette gjelder f.eks. der det oppdages nye forekomster av fremmede arter med stort spredningspotensiale og der trua arter eller naturtyper står i fare for å gå tapt. Et annet eksempel kan være sikkerhetstiltak knyttet til besøksforvaltningen.

I verneområder der verneformålet trues av manglende skjøtselstiltak, og der det er behov for oppstart av tiltak umiddelbart, vil slike tiltak prioriteres foran besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet. Tiltak for å styrke besøksforvaltningen kan eventuelt gå parallelt med nødvendige skjøtselstiltak.

Et delmål med budsjettposten er å tilrettelegge for de besøkende med informasjon i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker. I enkelte verneområder er det ikke ønskelig med økt ferdsel av hensyn til verneverdiene. I slike områder er likevel god, oppdatert informasjon i tråd med merkevaren viktig.

Målet med forvaltningen av verneområdene er å redusere truslene mot verneverdiene og å ønske folk velkommen inn for gode naturopplevelser.

Strategien vår for å nå dette målet, vil være å prioritere tiltak som innretter seg mot en bedret tilstand i verneområdene. Dette vil være tiltak som innrettes mot trusselfaktorene for de aktuelle områdene, og slike tiltak kan være både skjøtselstiltak og tilretteleggingstiltak. For å sikre en god opplevelse for besøkende, vil vi følge opp tiltak som er fremmet i besøksstrategier, og inkludert er bruk av merkevaren Norges nasjonalparker.

Prioriteringer ved bruk av tiltaksmidler:

1. Tiltak som direkte bidrar til å motvirke negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet. Ramsar-områder og truede naturtyper prioriteres høyest blant disse tiltakene
2. Løpende skjøtselstiltak
3. Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging
4. Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i verneområder med høyt besøkstrykk
5. Bruk av merkevaren i øvrige verneområder
6. Besøksforvaltningstiltak som ikke er direkte knyttet til trusselbildet (slik som fugletårn mm.)

Finansiering av større tilretteleggingstiltak

Midler til opprettelse av installasjoner som informasjonspunkt, toalettbygg og parkeringsplasser i tilknytning til verneområder, må være forankret i en godkjent besøksstrategi for å kunne bli prioritert. Tiltaksmidler kan brukes til (primært å delfinansiere) gjennomføring av denne typen tilrettelegging, og søknader til slike anlegg skal være godt begrunnet med bl.a. informasjon om besøkstall og eksisterende bruk av området.

Tilrettelegging etter universell utforming i verneområder

Universell utforming av stier innebærer krav til dekke, terrengutforming og bredde som vanskeliggjør denne typen tiltak i verneområder. I verneforskriftene er det et generelt forbud mot tyngre tekniske inngrep, og de har som den klare hovedregel ikke dispensasjonsbestemmelser som hjemler universell tilrettelegging i verneområdet. Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml. § 48 første ledd, første alternativ, vil sjelden kunne anvendes da universell utforming medfører terrenginngrep som strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Hvorvidt et omsøkt tiltak er i konflikt med forskriften må vurderes i det enkelte tilfellet.

Utenfor verneområdet, i tilknytning til innfallsporter eller startpunkt, kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å etablere tilretteleggingstiltak med universell utforming. Også utenfor verneområder bør forvaltningsmyndighet være bevisst på inngrep som påføres terrenget og gjøre en vurdering av om behovet står i forhold til kostnader og inngrep.

På denne bakgrunnen vil det være høy terskel for tildeling av midler utover det som kan defineres som "enkel tilrettelegging" i verneområder.

Kulturminner i verneområder

Kulturminner er en del av verneformålet i de aller fleste nasjonalparker og i enkelte andre verneområder. Ansvaret for oppfølging og ivaretagelse av kulturminner ligger hos kulturminnemyndighetene. Det er egne poster på statsbudsjettet for forvaltning av kulturminner, og tiltaksmidler prioriteres vanligvis ikke til dette formålet. Skjøtsel av enkelte kulturminner, slik som steingjerder, gravrøyser og fangstsystemer, kan likevel vurderes prioritert for samfinansiering med kulturminnemyndigheten. Eksempler på tiltak som *ikke* finansieres av tiltaksmidler eller driftsmidler er vedlikehold av bygninger i verneområder. Ansvaret for finansiering av vedlikehold og drift av bygninger ligger hos eier.

Innspill om ønsket SNO ressurs. (Sett inn nye linjer for hvert bestilte oppdrag)

År:	**2021**	18.11 - behandlet i arbeidsutvalget, 25.11 - behandlet i nasjonalparkstyret
Bestiller:	**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre**	

Verneområder	Prioritet (kategori 1, 2, 3)	Verneområde/innsatsområde/lokalitet	Forankring og beskrivelse av oppdraget	Anslått tidsbruk i dagsverk	Metodebeskrivelse evnt henvisning	Rapportering (rapportformat, lagringssted for rapp., egenskapsdata ol.). Stand. rap.verktøy som Verneomrdlogg, Artsobs, Natstat, anmeldelsesbase og Rovbase skal benyttes.
Tilsyn/kontroll	1	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Økt oppsyn/kontroll av motorferdsel i mars/april i nordre deler av Børgefjell nasjonalpark og Austre Tiplingan lvo. Dette ut fra påstander om at det foregår en del ulovlig snøscooterkjøring i området. Det er gitt en del dispensasjoner for bruk av snøscooter til transport av varer og bagasje til egen hytte etter fast trase, kontroll av brukerne av dispensasjonene er ønskelig.		Overvåke området spesielt mtp. ulovlig snøscooterkjøring. Prioritet på oppsyn ifb. helg. Kontroll av dispensasjoner. Økt fokus på motorferdsel i nordøstre del av verneområdene hvor snøscooterløype for rekreasjonskjøring går parallelt med verneområdegrense	Vurdere anmeldelse av påviste brudd på verneforskriften
	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Økt oppsyn og kontroll i verneområdet i siste halvdel av april og begynnelsen av mai. Overvåke området spesielt mtp. ulovlig snøscooterkjøring, samt bruk av drone, motorisert isbor og andre brudd på verneforskriften. Siste del av april og første halvdel av mai er tradisjonelt en populær utfartsperiode hvor det er en del besøkende i området. Det har de siste årene kommet noen tilbakemeldinger om at det har foregått snøscooterkjøring i og inntil verneområdet i dette tidsrommet.		Overvåke området spesielt den siste helgen i april	Vurdere anmeldelse av påviste brudd på verneforskriften
	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Oppsyn i hekke- og yngletid. Ut fra fokuset på reirplyndring på svensk side er det ønskelig med tilsvarende fokus på norsk side med oppsyn og etterretning for å hindre miljøkriminalitet. Dette i samarbeid med svenske myndigheter og Politiet.		Økt generell oppsynsvirksomhet med fokus på mulig reirplyndring i juni	Anmeldelse
	2	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Tilsyn, kontroll, oppsetting og utskiftning av løveskilt med underskilt. Kontroll av tidligere oppsatte løveskilt og evt. utskiftning til nytt skilt (uten henvisning til naturvernloven) Oppsetting av nye løveskilt på nye lokasjoner. Oppsetting av underskilt etter nærmere vurdering fra forvaltningen)		Kontroll, utskiftning/opsetting av skilt ifb. med andre oppdrag i området.	Verneområdelogg
	2	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Tilsyn, kontroll, oppsetting og utskiftning av løveskilt med underskilt. Kontroll av tidligere oppsatte løveskilt og evt. utskiftning til nytt skilt (uten henvisning til naturvernloven) Oppsetting av nye løveskilt på nye lokasjoner. Oppsetting av underskilt etter nærmere vurdering fra forvaltningen)		Kontroll, utskiftning/opsetting av skilt ifb. med andre oppdrag i området.	Verneområdelogg
	2	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Oppsyn/kontroll/informasjon og reaksjon ved brudd på verneforskriften. Fokus på sykling, bruk av droner og andre nye ferdselsformer. Hovedperioden for tilsynet skal være fra 15. juli til 31. august som er perioden med mest ferdsel jfr. ferdselstelling og brukerundersøkelsen		Generell oppsyns- og kontrollvirksomhet i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Ønskelig at det er oppsyn flere ganger i uken i denne perioden	Vurdere anmeldelse av påviste brudd på verneforskriften
	2	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Oppsyn/kontroll/informasjon og reaksjon ved brudd på verneforskriften. Fokus på sykling, bruk av droner og andre nye ferdselsformer. Hovedperioden for tilsynet skal være 15. juli til 31. august som er perioden med mest ferdsel jfr. ferdselstelling og brukerundersøkelsen		Generell oppsyns- og kontrollvirksomhet i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Ønskelig at det er oppsyn flere ganger i uken i denne perioden	Vurdere anmeldelse av påviste brudd på verneforskriften
Tiltak (skjøtsel/ tilrettelegging)	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Tilsyn og vedlikeholdsarbeid på eksisterende tilrettelegging inkl. opprydding av evt materialer/redskap ved tiltaket. Alle tilretteleggingstiltak skal ha minst et årlig tilsyn samt at mindre vedlikeholdsarbeider utføres fortløpende. Forankring forvaltningsplan og NINA-rapport 543	10	Tilsyn og vedlikeholdsarbeid på eksisterende tilrettelegging som kan utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Verneområdelogg
	1	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Tilsyn og vedlikeholdsarbeid på eksisterende tilrettelegging inkl. opprydding av evt materialer/redskap ved tiltaket. Alle tilretteleggingstiltak skal ha minst et årlig tilsyn samt at mindre vedlikeholdsarbeider utføres fortløpende. Forankring forvaltningsplan og NINA-rapport 543	3	Tilsyn og vedlikeholdsarbeid på eksisterende tilrettelegging som kan utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Verneområdelogg
	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Oppryddning steinnaust Vestre Tiplingen (Installasjon I2015/7488)	2	Installasjon I2015/7488 ble registret av P. Lorentzen i verneområdeloggen i 2015. Av registreringen fremgår det ikke byggeår for steinnaustet. Anlegget ble også registrert i 2018 ifb. med søppelkartlegging i området. Det var da en del søppel rundt bygget som ble tatt hånd om. Det bes om at oppsynet sjekker lokasjonen, om denne er i bruk, at plast/presenning fjernes og at det tas en status innvendig. Rivning av tak vurdere ut fra dette.	Verneområdelogg
	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Fjerne båtvrak ved Litle Kjukkelvatn (Installasjon I2020/21304)	2	Båtvrak ved Litle Kjukkelvatn fraktes ut på vinterføre eller ved bruk av helikopter	Verneområdelogg

	2	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Rydding av søppel. Oppsøke mye brukte leirplasser og områder hvor det tidligere er dokumentert forsøpling. Rydding og fjerning av avfall.	10	Utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Søppel som krever motorisert uttransport skal registreres i verneområdelogg
	2	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Rydding av søppel. Oppsøke mye brukte leirplasser og områder hvor det tidligere er dokumentert forsøpling. Rydding og fjerning av avfall.	3	Utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Søppel som krever motorisert uttransport skal registreres i verneområdelogg
	3	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Lokalisering og fjerning av depo/utstyrskasser. Ulovlige depo/utstyrskasser tas ut av verneområdet i dialog med forvaltningsmyndighet, oppsyn, politi.	2	Ha fokus på depo/utstyrskasser ved ferdsel i området og ved. eventuell mistanke	Verneområdelogg
	3	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Lokalisering og fjerning av depo/utstyrskasser. Ulovlige depo/utstyrskasser tas ut av verneområdet i dialog med forvaltningsmyndighet, oppsyn, politi.	2	Ha fokus på depo/utstyrskasser ved ferdsel i området og ved. eventuell mistanke	Verneområdelogg
Kartlegging/registrering/ overvåking (inkludert bevaringsmål)	1	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Registrere og dokumentere båter/båtvrak. Det er ønskelig å få registrert båter som ligger i verneområde med posisjon, tilstand og mulig eier. En del av båtene er vrak som skal fjernes etter at mulig eier er forsøkt varslet, hvis eier ikke avklares fjernes båt/båtvrak.	6	Fjerning gjennomføres som eget tiltak i 2021 med bakgrunn i registreringene. Utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Verneområdelogg
	1	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Registrere og dokumentere båter/båtvrak. Det er ønskelig å få registrert båter som ligger i verneområde med posisjon, tilstand og mulig eier. En del av båtene er vrak som skal fjernes etter at mulig eier er forsøkt varslet, hvis eier ikke avklares fjernes båt/båtvrak.	3	Fjerning gjennomføres som eget tiltak i 2021 med bakgrunn i registreringene. Utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet	Verneområdelogg
	2	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Registrere og dokumentere endringer på bygg og anlegg.	4	Kartlegging som utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Oppdatere eksisterende registreringer med nye bilder i verneområdeloggen	Vurdere anmeldelse av ulovlige bygge- og anleggsarbeider
	2	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Registrere og dokumentere endringer på bygg og anlegg.	3	Kartlegging som utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Oppdatere eksisterende registreringer med nye bilder i verneområdeloggen	Vurdere anmeldelse av ulovlige bygge- og anleggsarbeider
	3	Børgefjell/Byrkije nasjonalpark	Registrere og dokumentere fysiske inngrep (bygninger, bruer, gjerder, gjerderester, gjerdematerialer o.l.) Forvaltningsplan og NINA-rapport 543	2	Kartlegging som utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Oppdatere eksisterende registreringer med nye bilder i verneområdeloggen	Verneområdelogg
	3	Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde	Registrere og dokumentere fysiske inngrep (bygninger, bruer, gjerder, gjerderester, gjerdematerialer o.l.) Forvaltningsplan og NINA-rapport 543	1	Kartlegging som utføres i kombinasjon med andre oppdrag i verneområdet. Oppdatere eksisterende registreringer med nye bilder i verneområdeloggen	Verneområdelogg
Arrangement/ Naturveiledning/ Informasjon						
		Sum		53		

Tiltak	Budsjett	Forankring	Partnere
Startpunkt/infopunkt Simskardet - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering startpunkt med infrastruktur ihht. merkevaren Norges nasjonalparker	300 000	Tiltaksplan besøksstartegi	Grane nasjonalparkkommune, Statskog
Startpunkt/infopunkt Namsvatn - oppgradering ihht. merkevaren Norges nasjonalparker og besøksstrategi. Etablering av informasjonstavler, portalskilt, skilting, sittegrupper mm ihht. plan/mulighetsstudie	300 000	Tiltaksplan besøksstartegi	Grunneier
Infopunkt Røyrvik - innfallsport til nasjonalparkkommunen Røyrvik/startpunkt Viewpoint Børgefjell	200 000	Tiltaksplan besøksstartegi	Røyrvik nasjonalparkkommune
Infopunkt Namsskogan på Trones - samarbeid med besøksseenter rovdyr	200 000	Tiltaksplan besøksstartegi	Besøkssenter rovdyr (Namsskogan nasjonalparkkommune)
Skjøtsel sti ved Orvatnet - stiforsterkning ved supplerende klopplegging	110 000	Skjøtsel ihht. verdi og sårbarhetsvurderingen - NINA-rapport	
Klopplegging Viewpoint Børgefjell	90 000	Tiltaksplan besøksstartegi	Røyrvik nasjonalparkkommune
Løveskilt/underskilt (drone/sykling/ferdselsforbud)		Kostnad skal beregnes	
Stenger løveskilt		Kostnad skal beregnes	
Sum	**1 200 000**		

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	18/2020	25.11.2020

Orienteringer Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe - Børgefjell nasjonalparkstyre møte 3 – 2020

Forvalters tilrådning:
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering.

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema/saker det arbeides med

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/2333-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 12.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	19/2020	25.11.2020

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2021 - Naturlige Helgeland AS

Forvalters tilrådning:
Med hjemmel i verneforskriftenes § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Naturlige Helgeland AS gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte turer i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 31. mars 2021.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 14 personer inkl. guide.
- Turene skal gjennomføres etter følgende 3 traseer ihht. kart vedlagt søknad:
    - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes
    - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Simskardet
    - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Legdvatnet og Øyum i Susendal
- Dispensasjonen gjelder for leirplasser ved:
    - Jengelvatnet
    - Store Kjukkelvatn
    - Vestre Tiplingen
    - Båttjønnen
    - Legdvatnet
    - Simskardvatnet

- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte ᵛ/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte ᵛ/Anta Joma kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødig forstyrrelser.

Begrunnelse:
Tiltaket vil i liten grad påvirke verneverdiene da den foregår i et begrenset tidsrom. Dispensasjonen gjelder for to turer i mars og vil ut fra dette være begrenset i tid og rom. Det vektlegges at omsøkte traseer er lagt til områder med eksisterende ferdsel og vil dermed i liten grad gi økt belastning på områder hvor det fra før er liten ferdsel. Ved at berørte reinbeitedistrikt kontaktes før turen gjennomføres minskes mulighetene for at tamrein forstyrres unødig.

Naturlige Helgeland AS søker om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2021.

De planlegger 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til vedlagte søknad fra Naturlige Helgeland AS.

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som ikke skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødig forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødig forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Byrkije reinbeitedistrikt har de siste årene benyttet Børgefjell som helårsbeite, noe som betyr at det kan stå rein i nordre deler av Børgefjell hele vinteren. Nasjonalparkstyret får i sin vurdering av søknaden se til eventuelle uttalelser fra berørte reinbeitedistrikt. Pr 19.11.20 er det ikke kommet tilbakemelding fra reinbeitedistriktene på henvendelsen, evt. tilbakemeldinger som kommer inn før møtet fremlegges under behandlingen i møtet eller ettersendes.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksiterende belastning? Vilkårssetting i en evt. innvilget søknad er også et viktig verktøy for å redusere belastningen som nasjonalparkstyret må vurdere i sin skjønnsutøvelse.

Nasjonalparkstyret vurderte tilsvarende søknader for mars 2019 og mars 2020 som ble innvilget. Av ulike årsaker ble ingen av disse turene gjennomført. Ifølge tiltakshaver er etterspørselen for slike arrangerte turer til stede, men de har ikke fokusert på disse turene i sin markedsføring.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8
Naturbase, artskart, rovbase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9
Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10
Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre økt belastning på området.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11
Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12
Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:
- Søknad av 11.11.2020 om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel - Naturlige Helgeland AS med vedlegg
- Brev av 11.11.2020 til berørte reinbeitedistrikt - uttalelse til søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark - Naturlige Helgeland AS.

Naturlige Helgeland

V/Merethe Kvandal

Petter Dass gate 3

8656 Mosjøen 11. november 2020

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars 2021

Viser til tidligere søknader og ønsker nå å forsøke på nytt med organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark. Turene er tiltenkt gjennomført med lokalkjent guide fra Naturlige Helgeland og med påmelding av individuelle gjester. Vi er derfor avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går.

Beskrivelse

Vi ønsker å gjennomføre inntil to – 2- skiturer i mars 2021 med 3-4 overnattinger i telt. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Vi vil fiske underveis og våre gjester må utløse fiskekort etter gjeldende regler. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Tidspunkt

Vi ønsker å gjennomføre turene i mars 2021.

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes.

Alternativt ned til Simskaret eller Øyum i Susendal

Vi er fleksible overfor rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse

for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioder. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriftsnæringen.

Naturlige Helgeland er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt.

Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen

Merethe Kvandal

Naturlige Helgeland

Tlf. 98 90 12 49

merethe@naturligehelgeland.no

Gaebpie
1176
1095
889
940
Børgefjellskolen
Nedre
1373
Børgefjell
Byrkije
1682
1126
Golvertinden
1514
1438
Simskard-
1220
1434
Simskardet
fjellet
Måsskardfjellet
1350
1066
Øvre
Fiplingvatnet
1326
95
Seter-
1318
fjellet
1415
1699
Kvigtinden
1221
1264
641
1194
1249
Sklettfjellet
1304
1101
1030
1096
657
Bleikarfjellet
1122
912
1071
Jengelfjellet
789
910
Virmadalen
Susendalen
Kroken
1141
Susenfjellet
1212
958
966
1116
1175
Raines-
1450
fjellet
Gapsfjella
Børgefjell/Byrkije nasjonalpark
1220
1187
Goeblehke-
1368
1289
tjahke
Jitneme
1513
1365
Viermetjahke
1219
1324
Jetnamsfjellet
Virmafjellet
1131
1256
Store Børgefjellet
1182
1338
Nåebrie
1259
1161
Lohtere
Nobrinfjellet

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47 74 16 80 86
tore.todas@fylkesmannen.no
http://nasjonalparkstyre.no/Borgefjell

Byrkije reinbeitedistrikt
Tjåehkere sijte

Saksbehandler Tore Tødås **Vår ref.** 2019/2333-0 432.3 **Deres ref**. **Dato** 11.11.2020

Uttalelse til søknad fra Naturlige Helgeland AS om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars 2021

Naturlige Helgeland AS søker om dispensasjon fra verneforskriften for å drive organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark. Tilsvarende søknader ble innvilget for 2019 og 2020 av nasjonalparkstyret etter at berørte reinbeitedistrikt hadde hatt søknadene til uttalelse.

Søknaden gjelder for mars 2021 hvor det planlegges 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til vedlagte søknad fra Naturlige Helgeland AS.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark skal saker om organisert ferdsel sendes berørte reinbeitedistrikt for uttalelse før vedtak fattes.

Nasjonalparkstyret skal behandle søknaden på møte 25. november og vi ber herved om at berørte reinbeitedistrikt avgir skriftlig uttalelse til søknaden innen 18. november.

Med hilsen

Tore Tødås
Nasjonalparkforvalter
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
- Søknad fra Naturlige Helgeland AS

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/7787-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 04.11.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	20/2020	25.11.2020

Plassering av utleiebåt ved Blyvatnet - henvendelse fra Røyrvik fjellstyre

Forvalters tilrådning:
Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

Røyrvik fjellstyre gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 pkt. 1.1 for etablering av båtopplegg på nordøstre side av Blyvatnet med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for perioden juni til oktober.
- Dispensasjonen gjelder for årene 2021, 2022, 2023, 2024 og 2025
- Dispensasjonen gjelder for en båt.
- Båten skal være malt i jordfarge.
- Valg av lokasjon for båtopplegg gjøres i samråd med nasjonalparkforvalter.
- Fjellstyret skal levere årlig statistikk på antall utleiedøgn.

Begrunnelse:
Nasjonalparkstyret mener dispensasjonen ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Tiltaket medføre ikke økt samlet belastning, dette på grunn av at båten allerede lagres og benyttes i området. Ved å flytte båten til området med mest ferdsel i brukssesongen vil belastningen på vestre av Blyvatnet reduseres. En tidsbegrenset dispensasjon gir muligheter for evaluering av ordningen før evt. det søkes ny dispensasjon.

Saksopplysninger
I brev av 29.06.2020 retter Røyrvik fjellstyre henvendelse til nasjonalparkstyret og Tjåehkere Sijte om mulighetene for å legge utleiebåten i Blyvatnet på nord-østre side av vannet. I dag ligger denne båten i naust på vestre side av Blyvatnet og er vanskelig tilgjengelig da ferdselen skjer på østre side. Storelva, nedstrøms Blyvatnet er vanskelig å krysse det meste av barmarkssesongen, noe som medfører at utleiebåten er lite tilgjengelig. Utleien er iflg. fjellstyre lavt og har de siste årene variert mellom to til tolv døgn.

I forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark er det nedfelt at lagring av kanoer/båter ikke er tillatt hvis det ikke er gitt dispensasjon fra verneforskriften. Videre står det i retningslinjene at det vanligvis ikke skal gis tillatelse til etablering av nye båtoppsett. Denne retningslinjen er ikke blitt fulgt opp av forvaltningen ift. båter som ligger i nasjonalparken fra tidligere. Mange av lokasjonene for båtlagring er etablert før gjeldene forskrift ble vedtatt og det er ikke innført ordninger med at disse skal godkjennes eller ha dispensasjon. På generelt grunnlag burde nasjonalparkstyret ta en prinsippvurdering på dette.

Når det gjelder naustet ved Blyvatnet søkte Røyrvik fjellstyre i 2007 om dispensasjon for å flytte naustet til østsiden av Blyvatnet. Da med samme begrunnelse som ligger for behandling av denne saken, at ferdselen foregår på østsiden av vassdraget og at elva er vanskelig å krysse. Fjellstyret fikk innvilget søknaden i første runde av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag som var forvaltningsmyndighet på dette tidspunktet. Vedtaket ble påklaget av Tjåehkere Sijte. Klagen ble tatt til følge ved behandling i klageorganet som var Direktoratet for naturforvaltning.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8
Naturbase, artskart, rovbase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9
Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10
Den omsøkte tiltaket er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen økt belastning på området. Det er forholdsvis lite bruk av utleiebåten i dag, hvorvidt bruken vil øke pga. flytting til østsiden er usikkert. Fjellstyre har i dag utleiebåt ved Djupvatnet som ligger på østsiden, denne er forholdsvis lite brukt. Dagens ferdsel skjer i hovedsak på østsiden av vassdraget slik at det er området på østsiden av Blyvatnet som er mest brukt. Båten blir flyttet fra lite brukt område til et mer brukt område. Ved å gi en tidsbegrenset dispensasjon kan samlet belasting vurderes etter 5 år.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11
Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12
Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:
- Søknad fra Røyrvik fjellstyre av 29.06.2020
- Kart over området

RØYRVIK FJELLSTYRE

Mottakere:

1. Østre Namdal Reinbeitedistrikt / Tjåehkere Sijte
   v/ Anders Anta Joma
   Stallvikveien 2173
   7893 Skorovass

2. Børgefjell Nasjonalparkstyre
   Stadionveien 4
   7898 Limingen

Røyrvik, 29.06.2020

Fjellstyrets båtplassering ved Blyvatnet

Hei!

Etter en tidligere muntlig henvendelse til samtlige mottakere, ble det ytret ønske om en formell henvendelse.

I barmarksesongen 2020 ønsker Røyrvik fjellstyre å legge opp båten ved Blyvatnet på nord-øst side av Blyvatnet. Dette vil være en naturlig plassering av båten for de bruksberettigede, som blir i forlengelsen av den mest benyttede adkomsten, Storelva-Djupvatnet-Blyvatnet.

Før årets barmarksesong er båten ved Blyvatnet booket i fem døgn. Dette gjenspeiler utleien av båten de siste tre årene som har ligget mellom to og tolv utleiedøgn i sesongen. Båten ved Djupvatnet har blitt utleid i gjennomsnitt ni døgn i sesongen siste tre år. Utleiefrekvensen på begge båtene må derfor kunne anses som lav. Trolig vil det ikke bli noen større økt ferdsel i området av at båten ved Blyvatnet er lettere tilgjengelig for de bruksberettigede for utøvelse av sin bruksrett i Namsvatn statsallmenning.

Båten vil bli tildekket/malt for å ikke virke sjenerende for miljøet rundt. I tillegg vil den bli låst med kjetting til stein/bolt eller lignende.

Røyrvik fjellstyre ønsker å ha en dialog med reindrifta og nasjonalparkstyret og imøteser gjerne deres positive svar på denne henvendelsen. I tillegg ønsker vi å be inn til felles befaring i løpet av barmarksesongen for å komme til en endelig løsning på dagens båtnaustutfordring.

Med hilsen
Røyrvik Fjellstyre

Børje Cato Moen
Fjelloppsyn/dl

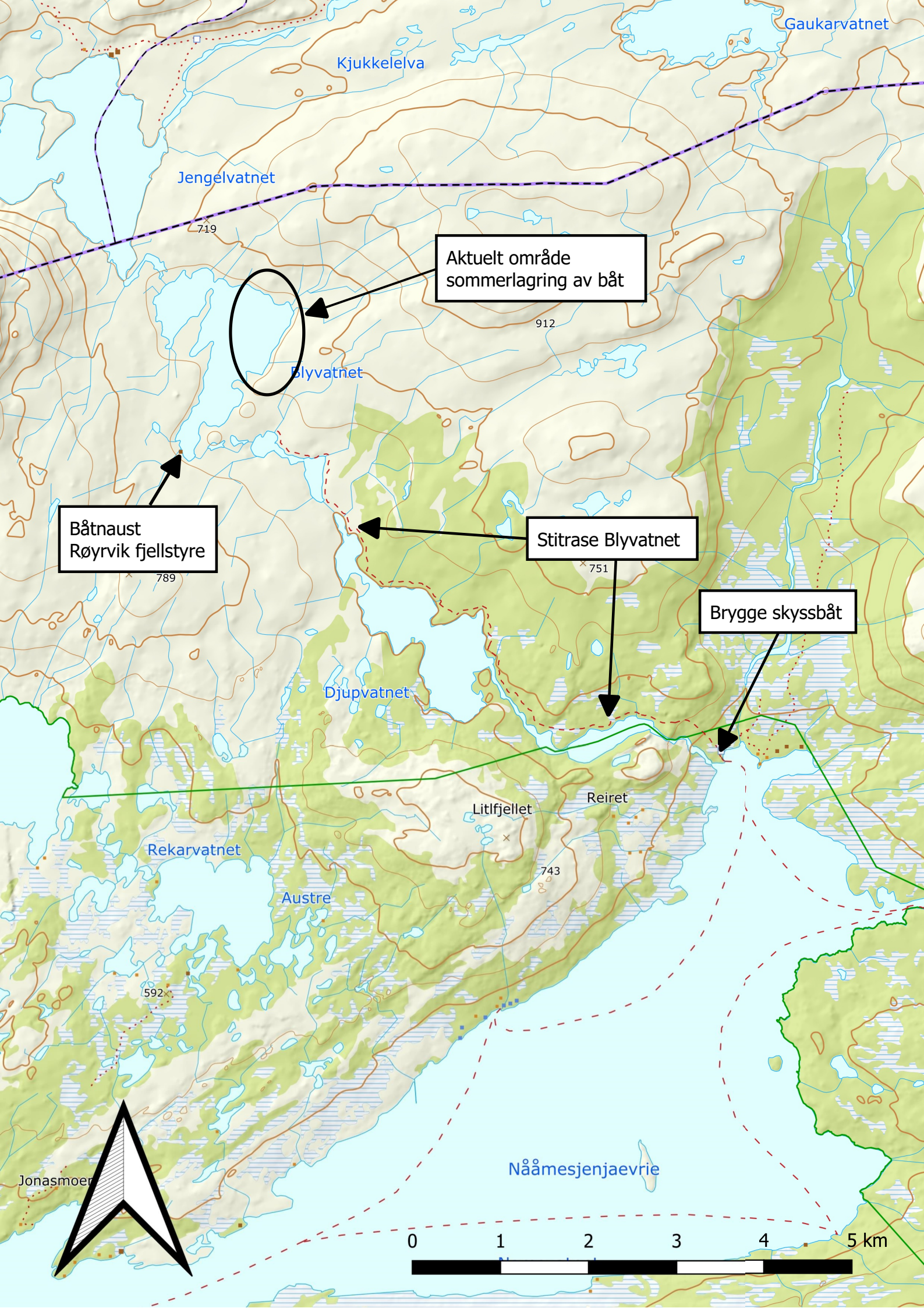
Gaukarvatnet
Kjukkelelva
Jengelvatnet
719
Aktuelt område
sommerlagring av båt
912
Blyvatnet
Båtnaust
Røyrvik fjellstyre
789
Stitrase Blyvatnet
751
Brygge skyssbåt
Djupvatnet
Litlfjellet
Reiret
Rekarvatnet
743
Austre
592
Jonasmoen
Nåamesjenjaevrie
0
1
2
3
4
5 km